

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy héra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy héra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-szoros petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, február 17.

Mal számunk főbb közleményei:

Választási mozgalmak.
Előkészületek az új berendezkedésre.
Felmentették a szabadkai vádlottakat.
II. Miklós cár szerepe.
Budapesti furcsaságok.
„Nem bűnös!”

Arad az új pártalakulásban

Arad, február 16.

A politikai pártok életében a kormány-támogatás az utolsó időszak szokott lenni. Az ellenzéki sorban eltöltött, küzdelmes évek után, a harcok befejeztével: a révbe jutás, a kényelmes pihenő. Babéroknak híjával levő, de kényelmes jóllakottság, amely többnyire mégis kedvesebb a jóllakás nélkül való babéroknál.

Most, a lehetetlenségek és előre nem látott dolgok esztendejében fordítva történik valami. Születik egy párt, amely egyenesen arra alakul, hogy a kormányt támogassa. Alakul, a jóllakás vágyai és szándékai nélkül. Hiszen igen sokan, talán a legtöbben, akik az alakulás köré elsőkül gyülekeznek, elérték már azt, amit a közpálya rangban, tekintélyben, hivatalban és megbecsülésben nyújthat. A legtöbben nem szereplésre váró, új csillagokra hágó, diadalmas szelekbe kapaszkodó fiatalok, hanem meglett, jórészt már öregedő emberek, akik a visszavonultság, az

otthon kedves nyugalomát áldozzák föl annak a veszélyes feladatnak, amelyet vállalnak. Ha a párt köré való sorakozást az a kérdés döntene el: „mi szükségem van nekem erre?“, akkor az alakulás legerősebb emberei maradnának távol.

Es mégis, napról-napra erősödik számban, kilátásokban, s ami a legjelentősebb. rokonszenven ez a párt. Az iglói választás napján még csak egy országgyűlési képviselője volt a pártnak. Ma már a parlamenti tagjai között vannak: az alkotmánypárt nagy része, a pártonkívüliek legtekintélyesebbjei, s azok közül, akik ma a parlamenten kívül vannak, a súlyos és népszerű neveket viselők százai. S bizonyos, hogy a szombati alakuló gyűlés az új párt hatalmas kialakulásának képét fogja mutatni.

Mi okozta ezt? Sokan azt felelik rá: Tisza István. Tisza István gróf kétségtelenül óriása a mai politikai életnek s nélküle az új pártalakulás bizonyára nem sikerült volna. De az eredmény mégse egy név kultuszának, varázsának köszönhető. Ha vannak is, akiket Tisza István példája lelkesít a cselekvésre, — viszont vannak olyanok is, akikről, politikai multjuk révén, nem tehető föl, hogy Tisza István kedvéért csatlakoznának. A program? Ez a program még ismeretlen, legfőleg az azt lehet bizonyosan tudni felőle, hogy nem fogja magába foglalni mindazt a sokféle tö-

rekvést, politikai célt, a melyek képviselői a pártot eddig is tartják.

Hanem ismeretes és világosan áll az előtérben az új pártalakulásnak legfőbb célja: rendet, békét, a komoly munkálkodásnak hosszú időre szóló alkalmát megszerezni. A léha obstrukciók, az el nem érhetőért folytatott küzdelmek, a személyi ambíciók és vezéri hiúságok miatt való torzalkodások után nyugodt állapotokat teremteni. Ha visszagondolunk a koalícióval megindult politikai korszak történetére, az abban tapasztaltak értetetővé fogják tenni, hogy mért lett olyan mohó a vágy, a mely rendet és békét kíván, hogy mért tud ez a vágyakozás rövid hetek alatt domináló pártot teremteni, a visszavonultakat, sőt megfélemlítetteket egyszerre harcra szólítani.

Politikai pártok nem rendezkednek be örök időkre, s ez a program se jelentheti egy korszak örökkévalóságát. De most ez a fő cél. S ha majd elérték, biztosíthaták, akkor majd kidomborodhatnak, érvényesülést kereshetnek a különböző törekvések, az ellentétes irányok, a melyek egyesülését most némelyek olyan csodálattal kísérik.

A pártalakulás Arad is képviselteti magát, s Urbán Ivánnak e lap mai számában közzétett hívására bizonyára sokan mennek föl Budapestre a szombati értekezletre. Ezek a sorok nem akarnak toborzót jární. A közel-

Betörés a Dickson cégnél.

Irtá: Sas Edg.

I.

Mister Whitehall hatalmas és irigylet tulajdonosa vel New-York, sőt az Egyesült-Államok legelső hirdetői irodájának. Üzletét feltűnő találékonysággal vezette, amivel nagyon sok van mondva, mert az Újvilágban ez a mesterség ugyancsak ritka ötletességet kíván. Az ő reklámjai ott voltak a legmagasabb hegyormokon, ahová csak a legvakmerőbb turisták érnek és ott voltak a legmélyebb völgyzárakban, ahová szintén csak a legszenvedélyesebb hegymászók zuhannak. Ő rendezte a legpompásabb tűzijátékokat, amikor ragyogó tűzbetűk írták a fekete égre:

Vásároljon cipőt
Shepkins és társánál,
X., Franklin-street 132.

Nemkülönben az ő alkalmazottai voltak azok a csinos hölgyek, akik a legnépesebb avenueken sétálgattak és csodálatosképen csak a kopaszfejű gentlemanekre vetettek kacér pillantásokat. Mikor aztán a gentleman édes, mámoros lázban égett, ridegen lehűtötték a lelkesedését a szavakkal:

— Ugyan kérem, mit akar ön a kopasz fejével? Tegyen kísérletet a Helios hajóvesztő szerrel... Akkor majd meglátjuk...

Mister Whitehall, a reklám-király történetünk kezdetén éppen fényes berendezési dolgozó-szobájában ült és valami új ötleten törte

a fejét, amivel egy megifjító csodabalsamot akart forgalomba hozni. A dolog nehezen ment, a hirdetés muzsája nem akart jelentkezni. Késő éjszaka volt, amikor egyszerre lábai alól, a földszintről gyanus nesz ütötte meg a fülét:

— Mi az? — riad fel a reklám-király. — Csak nem zsványok garázdálkodnak az üzletemben?

Fogta forgópisztolyát és a csigalépcsőn sietve szállott le a boltba, ahol a vasszelemből előtt csakugyan egy több, mint gyanus alakot vett észre, aki javában dézsmálta a gazdag kincstárt és a gazda beléptekor egérfüggességgel iparkodott kisurranni a tágas helyiségből, melyet szeliden világított meg a tolvajlámpa otthonias fénye.

— Megállj, vagy lelélek! — szegte pisztolyát az éjfél-látogatóra a reklám-király.

— Akkor valóban előnyösebb lesz reám nézve, ha megállok, — felelt hidegvérrel a zsvány.

Ez a klasszikus nyugalom imponált az üzlet tulajdonosnak, aki kíváncsian kérdezte:

— De hogy jutott ön ide? S hogy tört fel a vasszelemből? Hisz a leghíresebb földalatti gyárból való!

— Láthatja, hogy az a cég közönséges szélhámos. Oivastam a reklámjait és a legerősebb szerszámaimat hoztam magammal. No hiszen, volt is rájuk szükség! A betörésmentes zár oly könnyen felpattant, akár egy vékonybőru dió...

— No, ez bizonyosan csak önnek sikerült oly könnyen.

Ismerem önt, uram, látam az arcképét a Rendőri Pantheon hátsó falán. Maga átkozottul ügyes fickó, mister Blackwood! Ez a betörés az én üzletembe, igazán nagy feltűnést keltett volna mindenfelé...

— Lám, — mosolygott a betörő. — Kegyed még köszönettel tartozik nekem, amiért ilyen reklámot akartam önnek csinálni. Köszönettel és honoráriummal...

Whitehall ur e szavakra letette a csinos, melinit golyókra töltött fegyvert. Agyában nagyszerű eszme villant fel, mely a reklám történetében új, tündöklő korszakot volt hivatva teremteni.

— Uram, — ragadta meg a betörő kezét — ha ideje engedi, fáradjon föl az irodámba, egy üzleti tervet akarok önrel megbeszélni...

— Nem bánom. Ma éjszakára nincs más programom...

Pár pillanat múlva a reklám-király és látogatója kényelmes angol karszékekben ültek és rengeteg szivarrudakból fújtak az illatos, világoskék füstöt.

— Bizony jól esik egy kis pihenő, — jegyezte meg mister Blackwood. — A mult nyáron San-Franciskóban kiállítás volt; ott nagy üzleteket csináltam s nem mehettem el, mint szoktam, a tengeri fürdőre. A becsületes emberek nem is hiszik, hogy milyen fáradtsággal keressük a mindennapi kalácsunkat...

— Ön persze már régóta foglalkozik ezzel a mesterséggel?

— Már kora ifjúságomban rendkívüli haj-

multnak eléggé meg nem róható bünébe esnénk, ha olyasmit mondanók, hogy „mindenkinek, aki a komoly munkát és nyugodt haladást óhajtja, csatlakozni kell a lobogó alá.” Mindenkinnek más és más lehet a fölfogása a felől, hogy mi vezet az ország boldogulására, s ehhez a felfogáshoz legfőleg a meggyőzés szándéka ferkőzzék, a gáncs sohase. Az ellentétek kialakultak s mind a két oldalon a teljesen megérett meggyőződés irányítja a férfiakat. Ha azok döntő mérkőzése bekövetkezik, a siker adja az egyik, vagy a másiknak kezébe az irányítást, a cselekvést.

Az egyetlen szó, amelyet Urbán Iván felhívásához hozzátehetünk, ez: akinek meggyőződése ezzel érez egyet, kövesse szabadon, tartózkodás nélkül a lelke hajlandóságát.

Látogatás Khuennél. Derussi György román főkonzul ma délelőtt meglátogatta Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt.

Szervezködő vidék. Szatmárról jelentik: A szatmármegyei új kormánypart szervező-bizottsága maülésezett. Elhatározta, hogy az egész megyében hozzálatnak a kormánypart szervezéséhez és e célból 100 tagu bizottságot választottak. Elhatározta, hogy a szombaton Budapesten tartandó alakuló gyűlésen 20 tagu küldöttséggel képviselteti magát és megkeresik a miniszterelnököt, hogy szatmármegyeit nevezzen ki főispánnak.

A jegyzők és a kormány. A magyarországi jegyzők és körjegyzők országos központi egyesületének küldöttsége tisztelgett Khuen Héderváry gróf miniszterelnökönél Uszky Bálint egyesületi elnök vezetésével. A küldöttség egy memorandumot nyújtott át, melyben a községek hiteligenyeinek kielégítése céljából országos jellegű pénzügyi létesítésének tervezetét mutatta be. A miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy ismeri azon fontos szerepet, melyet a jegyzői kar a közigazgatási szervezetben betölt és tudja, hogy a jegyzők jogi helyzetének szabályozása reformra szorul.

Készséggel ragadja meg az alkalmat, hogy ezen jogos igényeket kielégítse. A pénzügyi létesítést nagyfóntosságának tartja, melyet a legnagyobb jóindulattal fog támogatni. Ezután a miniszterelnök a küldöttség tagjaival hosszasan elbeszélgetett.

Választási mozgalmak.

Előkészületek országszerte.

Távíratí tudósítás.

Arad, február 16.

Szinte napról-napra élénkebbé válik országszerte az a készülődés, mely az országgyűlési képviselőválasztásokat szokta megelőzni. A mostani különleges politikai helyzet teszi érthetővé, hogy már jóval a parlament feloszlása előtt megindultak ezek a készülődések. Az új párt majdnem minden kerületben állít jelöltet, a mai képviselők pedig már most szervezik hűveiket a kormány ellen. Az alábbiakban adjuk a kerületekből érkező híreket:

Budapesten tegnap a keresztényszocialisták vezetősége gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy hatvan kerületben állítanak jelöltet. -Budáról tegnap kétszáz aláírással fölajánlták a jelöltséget Szapáry Pál grófnak, a párt elnökének, a pozsonyi első kerületi mandátumot pedig Csitáry Bélának, aki most Alsókubin képviselője.

A Marosvásárhelyt megalakult nemzeti munkapárt Székely Ferenc igazságügyminisztert kiáltotta ki az első kerület képviselőjelöltjévé. Az igazságügyminisztert küldöttségileg kéri fel a jelöltség elfogadására.

A siklósi választókerületben az országos gazdapárt szervezködő gyűlést tartott. Szabó István orsz. képviselő, a kisbirtokosok vezére fejtette ki a párt programját. A választáson Jakab József oldi kisgazdát fogják jelölni.

Csacán a választókerület vezetőférfiai megállapodtak abban, hogy a kerület mandátumát Lévy Lajos bárónak ajánlják fel.

Orosházán a jelöltséget Székely Ferenc igazságügyminiszternek ajánlják fel.

Nógrádmegyében erősen szervezkedik a nemzeti munkapárt. Azt hiszik, hogy a jelenlegi hatvanhetes főispán, Prónay Mihály megmarad állásában. Ha távoznék, úgy Nagy Mihály jelenlegi alispánt és Török Zoltán nyugalmazott főispánt emlegetik utódjául. A kerü-

letekben Fáy Albertet, Hanzély Gyulát, De-genfeld Miklóst, Sztranyovszky Sándort, Moc-sáry Sándort, Csitovszky Bélát, Huszár Ele-mért és Szilárdy Istvánt vették kombinációba képviselőjelölteként.

Lengyelötiban a függetlenségi és negy-vennyolcas párt tegnap tartotta meg nagygyű-lését. A gyűlésen Bók Zsán Lajos dr. pártel-nök elnökölt s a kerület minden számottevő vezető embere jelen volt. Megjelent Gaál Gaszton képviselő is, akit meleg ovációban ré-szesítettek. A gyűlésen a képviselőválasztás ügyével foglalkoztak. Gaál Gaszton képviselő kijelentette, hogy semmi körülmények között nem vállal mandátumot. A nagygyűlés ezt nem vette tudomásul és a képviselőjelölés dolgában nem határozott.

Krassón Falussy Árpád, volt szatmári fő-ispán lép fel Kossuth-párti programmal.

Torockón hirtelenül megnőtt a jelöltek száma. Tegnap még a Kossuth-párti Bethlen Bálint grófnak egyhangú választást jósoltak s ma már két ellenjelöltől is tudnak. Az egyik Várfalvy Mór dr. tordai ügyvéd Justh-párti programmal, a másik Józán Miklós unitárius esperes, kinek pártállása még ismeretlen.

Székelyudvarhelyen a járási kerületben Kállay Tamás jelenlegi Justh párti képviselő beszámoló körútra készül. Kállayt Nagy György képviselő fogja utjában kísélni.

Hódmezővásárhelyt a központi független-ségi párt tegnapelőtt tartotta rendes évi köz-gyűlését Endrey Gyula orsz. képviselő elnöklé-sével. A tisztújítás után, melynek során el-nökké újból Endrey Gyula dr. orsz. képviselőt választották, megállapították a költségvetést és foglalkoztak a kisbirtokosok szeparatistikus irányu mozgalmával. E vita során a felszólalók megegyeztek abban, hogy minden oly törekvés, mely e nehéz időben a függetlenségi tömörülés utjába áll, veszélyes a nemzetre.

Magyaróvárott az országos néppárt Giess-wein Sándor dr.-ral szemben jelöltet állít.

A sárkeresztúri kerületben egyhangulag újból jelölték id. Madarász Józsefet.

Az apatini kerületben a függetlenségi és 48-as párt erősen szervezkedik. A kerület jelenlegi képviselőjével, Hadik Sándor gróffal szemben e hó 27-én tartandó jelölő értekezle-ten állítanak ellenjelöltet.

A Temesvári Hírlap írja: Több lapban megjelent az a hír, hogy a verseci független-ségi Gallovich Jenőt, a D. E. M. K. E. fő-titkárát léptetik fel a választáson. Ma arról értesítenek bennünket Versecről, hogy ez a hír

lamot és tehetséget árultam el erre a pályára. Szüleim le akartak róla beszélni, mint Ovidius Násót a költészetről, de én nem engedelmesskedtem a zsarnok apai kényszernek.

— Nos tehát, — mondta Witehall ur — én egy tisztes ajánlatot teszek önnek. Ha ön valahol egy vakmerő betörést követ el: a lapok azt rendesen megírják. Az üzlet neve ezáltal forgalomba kerül, vagyis a betörés reklá-mot csinál neki. Nos, mit szólna ahhoz, ha én azt az én irodám céljaira szerződtetném? S ön csak azokra az üzletekre terjesztené ki a mű-ködését, amelyek nálunk egy-egy betörést megrendelnek?

Blackwood ur rá bámult a hirdetési iroda zseniális főnökére, aki csillogó szemmel fejte-gette tovább a remek üzleti ötletet:

— Ügynökeink bizalmas ajánlatot tenné-nek az illető cégnek, hogy náluk, pontosan ki-tűzött időben, vakmerő betörést csináljunk. Ha az üzletet őrzik: ez esetben a bolt-őröket meg kell kötnöni, amely esetben nem betöréses lo-pásról, hanem betöréses rablásról van szó, ami magasabb díjtáblázat alá esik. Az újságok az-tán szenzációk címkéket írnának a rablógaráz-dálkodásról, megrónák a rendőrséget, hogy a közbiztonság Amerikában is ázsiai...

A leendő üzletlárs vállára veregetett elmés barátjának:

— Meg kell adni, hogy önből nem hiány-zik minden leleményesség.

— Tehát elfogadja ajánlatomat?

— All right. Nem bánom.

— Az ön bandájának minden tagja alkal-mazottja lesz az ön üzletnek, akik megha-tározott fizetést és tantiémet kapnak. Ön fele-

lős azért, hogy a fickók másutt be ne törjenek, csak ott, ahol nekünk ezért fizetnek...

— Természetes. Ingyen nem törünk be sehol. A Krisztus koporsóját sem őrizték in-gyen. Hanem engedjen meg egy kérdést: mi történik akkor, ha a bandám valamelyik tagját, vagy akár engem is a rendőrség elcsip?

Mister Witehall mosolygott:

— Azt hiszem, ez ki van zárva...

— De nincs kizárva. Sőt üzletünknek még javára is szolgál, ha valamelyik derék fickó-mat elcsipik, mert hiszen a lapok annál többet írnak az esetről, ami ügyfeleinknek szinte reklám...

— Amelyet busásan meg kell fizetniük...

— De meg ám. A szerződésbe, amelyet kötünk, be kell tehát foglalnunk, hogyha va-lamelyik alkalmazottunkat baleset éri és né-hány évi fegyházzal sújtják: a büntetés ki-állása után tisztességes jutalomban része-sül. Remélem, hogy ezt ön is méltányosnak találja?

— O igen, bólintott mister Witehall. — Ha akarja, a szerződést mindjárt írásba is fog-lalhatjuk. Csak az a bökkenő, hogy ezt a szerződést bajos lesz közjegyző előtt hitelu-síteni...

A nagynevű betörő méltatlankodva kelt föl székről:

— De uram! Hát kivel van önnek dol-ga? Azt hiszem, gentlemanek közt épen any-nyit ér az egyszerű kézáadás, mint a közjeg-yzői pecsét.

II.

A legközelebbi jövő fényesen igazolta, hogy mister Witehall és mister Blackwood jól szá-

mitottak, mikor az ujonnan bevezetett üzletág jövedelmezőségét megjósolták. Az Újvilág élle-mes kereskedői, amikor a cég ügynökei négy-szemközt ajánlatot tettek nekik egy kis bető-résre: hamarosan megértették a dolgot és hosszabb habozás nélkül kitöltötték a hilde-tés, azaz, hogy a betörés megrendelő lapját. Hiszen bölesen tudták, hogy a közönség a leg-hangzatosabb reklámmal is inkább elolvassa egy-egy rablómerénylet híret. Milyen pompás al-ka-lom nyílik ilyenkor annak felsorolására, hogy az üzletből mi mindenféle drága por-tékát vittek el a gonosztevők! Elvégre a hirdető iroda régi jó hírneve elég garancia volt nekik arra, hogy az ellopott holmit vissza is kapják. Kivált azok a kereskedők kaptak a dolgon, akik egy kis hamis bukást terveztek és örültek neki, ha üzletükből a portékát, hoz-zzáért kezek, titokban, az éj leple alatt eltávo-lították...

Az Egyesült Államok területén tehát, Wisconsinból Mexikóig oly sűrűn fordultak elő a betörések, hogy a lapok már az ostromál-la-pot, a törvények és a rendőrfőnökök felfüg-gesztését követelték. Mert a rendőrség, mint azt Witehall ur próféta lelke előre megjő-vendölte, egy esetben sem tudta a tetteiket kő-re keríteni, ami az üzletlársaknak nem kis öröme szolgált. Sajnos azonban, hogy az an-gol nyelv, úgy látszik, nem ismeri a közmon-dást, hogy addig jár a korsó a kútra, míg a külérőszak folytán anyagának kohéziója fel-bomlik. A két jeles férfiú addig ingerelte a szerencsét, mely Polikrátes óta még senkire ily tartósan nem mosolygott, míg az elle-nük fordult. Egy gyönyörű reggelen ugyanis

nem felel meg a valóságnak, mert Versecen Gallovich jelöléséről mitsem tudnak. A Justh-párt hivatalos jelöltje Versec részére Balla Aladár volt úvidéki főispán, akinek Szilassy Zoltán lesz az ellenjelöltje. A szociálisták is állítanak jelöltet és fellép pángermán programmal Heegn Reinhold mérnök.

Magyarcsékén Korda Andor Justh-párti képviselő ellenjelöltje a kormánypárti Mangra Vazul lesz.

Déváról jelentik: A régi szabadelvű-párt tagjai holnapra Dévára értekezletet hívtak össze, hogy a kormánynak bizalmat szavazzanak és az új párt megalakulására küldöttséget válasszanak.

Sátorajjaujhelyről jelentik: Sátorajjaujhely város választókerületben Buza Barna Justh-párti képviselővel szemben a kormánypárt Dókus Ernő volt képviselőt szándékozik felléptetni.

Biztosra veszik, hogy a zempléni vármegyei főispáni állást továbbra is Meczner Gyula, a jelenlegi alkotmánypárti főispán fogja betölteni.

Komáromból jelentik: A tatabányai választókerületben valószínűleg Szemere Miklósnak ajánlják föl a képviselőjelöltséget.

A csallóközi (nemesesői) választókerületben Kánya Vilmos aranyosi földbirtokost fogják felléptetni. A mostani képviselő, Kuszka István (48-as) aligha fog fellépni.

A radnai szabadelvűpárt vezető-emberei ma értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a kerület jelöltségét Tagányi Sándor dr. aradi ügyvédnek és nagybirtokosnak ajánlják fel. Tagányit a mandátum elvállalására vasárnap küldöttségileg kéri fel.

A kormány félhivatalos közlönye ma este a következő kommunikátumot tette közzé:

A minden lapban tömegesen felmerülő képviselő-jelölésekről, amennyiben a kormánypárt jelöltjeire vonatkoznak, megállapítható, hogy azok csupa önkényes kombinációk. A miniszterelnök ez idő szerint a főispáni kinevezésekkel van elfoglalva és még eddig a képviselőjelölésekre nézve egyáltalán nem határozott. Kétségtelen, hogy a legrövidebb idő alatt erre is fog sor kerülni, ha a megalakulandó új kor-

mánypárt végrehajtó-bizottsága megkezdi az erre vonatkozó munkát és a főispánok megteszik erre irányuló előterjesztéseiket. A jelek arra mutatnak, hogy az országnak csaknem valamennyi választókerülete öbejtja, hogy kormánypárti jelöltje legyen, mely öbejtás elől a kormány nem fog elzárkózni.

Előkészületek az új berendezkedésre.

A politika eseményei.

Távirati tudósítás.

Arad, február 16.

Az új párt szombati alakuló gyűlése elé néz a politikai világ figyelmé. A kormány maga az alakulással és a főispáni kinevezésekkel van elfoglalva, melyeknek első sorozata néhány napon belül már meg fog jelenni a hivatalos lapban.

Érdeklődésre tarthat számot az a félhivatalos jelentés is, melyből a nemzetiségek és a kormány közt készülődő megegyezésre lehet következtetni.

Ma híreink itt következnek:

A kormány és a románok.

A kormány félhivatalos közlönye ma a következő kommunikátumot teszi közzé:

A mérsékelt románok pártjáról a bécsi Reichspost után az aradi Tribuna azt a hírt közli, hogy Babes Emil dr. budapesti ügyvéd kezdeményezésére ez a párt az alkotmánypárthoz tartozott két román képviselővel együtt felajánlotta segítségét a magyar kormánynak a nemzeti párt letörése céljából. Ez a hír ilyen alakban téves és alaptalan. Tény az, hogy néhány mérsékelt irányú független román ember belépett a Nemzeti Társasokba és ott a kormányhoz közelálló magyar politikusokkal informatív jellegű tárgyalásokat folytatott a célból, hogy a lemondott kormánynak a román egyház jogkörét sértő néhány helytelen intézkedése reparáltassék, igazságos és célszerű intézkedések útján a románságnak a

kormánypárthoz való csatlakozása lehetővé tétessék, kizárásával mindazon elemeknek, melyek a koalíciós kormány által a románokkal szemben követett politikát támogatták. Ez az akció különben nincs összefüggésben a képviselő választásokkal, amelyeknél sem Babes, sem elvtársai aktív módon befolyani nem hajlandók mindaddig, amíg a románság sérelmei gyökeres orvoslást nem nyernek.

Náway nyilatkozik.

A „Neues Wiener Tagblatt“ budapesti levelezője beszélgetést folytatott Náway Lajos belső titkos tanácsossal, a képviselőház alelnökével.

— Az alkotmánypárt feloszlátása — mondotta Náway — természetesen sajnálattal tölt el bennünket és volt a pártnak igen sok tagja, köztük én is, a kik arra törekedtünk, hogy a párt továbbra is fennmaradjon. Andrássy Gyula grófnak határozott felfogása azonban oda irányult, hogy ennek semmi értelme sem volna és nem volna helyes, hogy két szabadelvű alapon álló 67-es párt egymás ellen küzdjön. Bármennyire sajnáltuk is a feloszlátást, tartozunk vezérünknek azzal, hogy kívánságát respektáljuk. A párt feloszlátása folytán két lehetőség állt elő. Számos tagja a volt alkotmánypártnak pártonkívüli álláspontot foglalt el és nem tartja célszerűnek, hogy bármely pártba beolvadjon. Azok pedig, akik Zichy János gróf elnöklésével értekezletet tartottak, úgy vélik, hogy miután se személyi, sem más motívumok nem tarthatják őket vissza, belépnek a nemzeti munkapártba. Tesszük ezt annál is inkább, mert nem tartjuk helyesnek, hogy pártonkívüli állást foglaljunk el akkor, mikor a nemzeti munkapártnak nemesen olyan az elvi álláspontja, a mely hozzánk legközelebb áll, de igen sok pontban ugyanaz a programja, mint nekünk. Reméljük, hogy az új pártban ugyanaz az irány fog uralkodni, mely az alkotmánypártban uralkodott.

Arra a kérdésre, hogy a választói jog kérdésében nincsenek-e differenciák, ezt felelte Náway Lajos:

— Nagyon jól tudjuk, hogy a választói

rémült arccal vorte föl Witehall urat a prokuristája:

— Nagy baj van, uram. Blackwood urat az éjszaka elfogták...

A reklám-király ugy kiugrott selyempárnái közül, mintha jéghidegvízzel öntötték volna nyakán.

— A rendőrség tetten érte, — folytatta a Hiób posta, amint éppen a legújabb megrendelést akarta lebonyolítani a szokott üzleti pontossággal, a Dickson ékszerkereskedő cégnél. Azóta már a börtön fenekén kúksol.

Witehall urat nem érthette volna lesújtóbb menykőcsapás. Elfogták kebelbarátját, a jobb kezét, az üzlete lelkeit! De nem csak őt érintette az eset kinosan, hanem Dickson urat is, a végzetes betörés megrendelőjét. Képzelihetjük, milyen szepeseg szorongott a két jeles férfi a hallgatóság között, mikor a nagy port fölvert ügyben a híres haramia végre az igazságszolgáltatás márványos csarnokába került. Elvégre semmi esetre sem lesz kellemes, ha Blackwood ur a keresztkérdések tüzeiben valani kezd és leleplezi az egész kis üzletet.

Blackwood urat bevezették. Mister Witehall egy könyvet morzsolgató szemében. Szegény barátja csakugyan irgalmatlanul meg volt láncolva. A híres zsivány azonban elégedetten nézett körül a teremben, mely tiszteltére zsufolásig megtelt a legelőkelőbb hallgatósággal. S mintha azt mondta volna nekik: mit féltetek, kicsinyhitűek?

Azzal illedelmesen meghajolt az elnök előtt, majd kezét bünbánóan a mellére szorítva, mondotta:

— Nagyságos elnök ur, számon-bánom a bűnömöt, töredelmes vallomást akarok tenni.

— Azt jól teszi, mert a büntetés kiszabásánál azzal csak enybit a sorsán...

A reklám-király és a kereskedő közel voltak az ájuláshoz. A gazember elárul mindent!

— Igenis, én törtém be Dickson Jakab ékszerkereskedésébe, az Edison street 546. szám alatt. Tudtam, hogy ott pompás zsákmányra teszek szert. Erről kezeskedett nekem a régóta fennálló elsőrangú cég kiűnő hírneve...

Az ékszerkereskedő arca földelűlt. Ez a vallomás nem is olyan rosszul kezdődik.

— Várakozásomban nem is csalódtam — folytatta töredelmes vallomását a vádlott. — Amint a vasajtót fölfeszítettem, káprázatos látvány tárult szemem elé. Láttam a dus rakta mindenemű arany, ezüst ékszerekben, legdusabb választékban. Megtalálhatta ott a maga szerény fülöngűjét a varróleány s a maga briliáns kollierjét a vasut király felesége. Látszott, hogy ez az üzlet nem szédelt, hanem a tulajdonos elve az, hogy tisztelt vendék megelégedését minden tekintetben kiérdemelve...

A hirdetés-iroda tulajdonosa és a hirdető kereskedő lelkesedéstől tündöklő szemmel néztek össze. Ez aztán a jellem! Még itt a szigorú bírálók előtt, fejfelelt az igazság pallosával, sem felejt el az elvállalt kötelezettségét, az üzleti érdeket! Reklámt csinál a megrendelő cégnek a zsufolt tárgyaló teremben, mikor minden szavát jegyzik a hírlaptudósítók!

Es Blackwood, a vádlott, a reklám vértanúja, törhetetlen lélekkel folytatta:

— Szemem a fénytől elhomályosult. Nem tudtam, hová nyuljak hamarabb: a remek remontoár órákhoz, melyekért a cég tíz évi

jótállást vállal, a drágaköves gyűrűk, láncok közé, amelyek a közelgő karácsonyi és újévi ünnepekre oly kiválóan alkalmasak? Forgott velem az egész kincsesház, melyben a vidéki megrendelések is gyorsan és pontosan teljesítettek...

Witehall és Dickson urak most már alig bírtak magukon uralkodni. Oda akartak rohanni a terem közepére, hogy elragadva összeölelgessék a vádlottat, akinek tekintete újból fölkereste őket és büszkén, diadalmasan nézett le rájuk: Most már tudjátok, ki vagyok!

A tekintetes törvényszék három évi fegyházra ítélte Blackwood urat, ami, az ő bünlajtszoma mellett még elég enyhe ítélet volt. Ítélethirdetés után Witehall ki tudott eszközölni annyit, hogy találkozassék megláncolt barátjával, akinek könyezve borult a nyakába:

— Nono, csak semmi szentimentalizmus, törülte le az elült érzékeny szívű üzlettársa könnyeit. Ön nagyon jól tudja, hogy ezt az eshetőséget is belevettük az üzleti számításainkba. Ha a három év letelik, megkapom a jutalmat, veszek magamnak egy kis farmot és eszondesen nyugalomban töltöm munkás életem alkonyát...

A hirdetés-iroda feje és a kereskedő lelkek fenekéig meghatva távoztak az igazság palotájából. S mister Witehall mély meggyőződéssel mondta mister Dicksonnak:

— Ugy viselte magát, mint egy antik római... Ennek azonban, kedves barátom, lezszek bátor elküldeni a számlát a rendkívüli reklámért...

reform megalkotásánál a nemzeti munkapárt elsősorban a nemzeti érdekeket fogja szem előtt tartani. Ez nekünk elegendő garancia. Különben ez a kérdés csak későbbi időpontban lesz aktuális.

Justh Gyula az új párt Szózatjáról.

„Válasz a híres Szózatra” címmel Justh Gyula ma merész cikket írt A Nap című fővárosi lapba. Azt írja többek között, hogy Khuen-Héderváry gróf egyetlen sikere az, hogy miután senki sem vállalta a kabinetalakítást, ő vállalkozott a nemzet letörésére, azért lett miniszterelnök. Az iglói mandátum sem dicsőség, mert Lányi Bertalan is szerzett kerületet. A koalíció megteremtésére az alkotmánypártnak volt szüksége és a többi 67 eseknek, hogy kihasználhassák a 48-asok ellen. Le akarták téríteni a függetlenségi pártot arról az útról, amelyet az ország a maga teljes függetlenségének kivására jelölt ki. Semmiféle kompromisszum kötése nem hajlandó még a választások tartamára sem. Az új pártnak gyökere nincsen és nincs támogatója sem ennek a vállalkozásnak. Tovább fog küzdeni a függetlenségi párt az önálló bankért és a többi programpontokért.

Kérnek a kormánytól.

Nagylánghoz tartozó Kisláng fehérmegyei község negyven tagu küldöttsége járt ma délelőtt a miniszterelnökség palotájában és fölkereste Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt, mint belügyminisztert. A küldöttség szónoka, Steiner dr. ügyvéd, arra kérte a miniszterelnököt, hogy a község önállósítása érdekében már régebben benyújtott kérvényt lehetőleg minél előbb intézze el. Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök megígérte válaszában, hogy az ügyet meg fogja vizsgálni és a lehetőségekhez képest el fogja intézni.

A küldöttség ezután a pénzügyminisztériumban tisztelt Lukács László pénzügyminiszternél és a község nagy birtokvásárlása kapcsán kedvezményt kért az adók és illetékek lerovásánál. A miniszter megígérte az ügy tanulmányozását.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök ma délelőtt fogadta a fehérmegyei Nagyláng község 40 tagu küldöttségét, mely arra kérte a belügyminisztert, hogy önálló községgé alakulhasson át.

Később Serényi Béla gróf tett látogatást a miniszterelnökről, aki ezután Berzeviczy Albertet fogadta és vele hosszasan tanácskozott.

A délelőtti folyamán a miniszterelnök több főispánjelölttel folytatott tárgyalásokat.

Bécsi lapszemle.

A „Fremdenblatt” a többi között írja: Andrassy Gyula gróf téved, ha elkerülhetetlennek tartja a 67-es elemek és a személyes unió képviselőinek mérkőzését. A lap ezután helyteleníti Andrassy ragaszkodását a katonai koncepciókhoz és azt mondja: Andrassynek ez a magatartása nem hozhat gyógyulást. Sajnálatos, hogy oly vezéregyenységek, mint Andrassy gróf, Széll, Wekerle hiányzanak az új párt soraiból. El lehetett volna várni, hogy ezek az államférfiak az első sorban fognak állni abban a harcban, amelyből most kivonják magukat. Alig lehet azonban binni, hogy különállásukat huzamos időn át megtarthatják. A nemzeti realis politikának Magyarországon szüksége van az összes erőkre, amelyeket a meddő közjogi harcok nem abszorbeáltak.

A „Vaterland” üdvözi a beállott fordulatot, mint öröndetes jelenséget, amely azt mutatja, hogy a dinasztikus érzés és a koronás király iránt való hűség még nem veszett ki egészen, mint azt a legutóbbi évek eseményei után szinte fel lehetett volna tételezni. A lap az új párt által kibocsátott felhívást bizonyos tekintetben helyesli, mert az, amit ez a felhívás a koronával való konfliktus okairól, a koalíciós kormány alakításáról stb. mond, annyira igaz, hogy ez az írás minden időkre szóló történelmi okmányoknak tekinthető. A felségjogok önkéntes elismerését is üdvözi a lap, mint az

új párt lojális aktusát. Ha az új párt alapítói a felhívásban kifejtett elvekhez hűek maradnak, akkor az új alakítást kedvező fordulatként lehet üdvözölni, amely talán alkalmas volna a két állampárt egymáshoz való viszonyát megjavítani.

Fölmentették a szabadkai vádlottakat.

Haverda Mariska, Jánossy, Vojtha szabadlábbon.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Szeged, február 16.

A szegedi esküdtbíró meglepő, sablon-szóval élve: szenzációs ítéletet hozott a szabadkai pörben. Tíz napi tárgyalás után ma este 7 órakor meghozta verdiktjét, amelylyel mindhárom vádlottat *fölmentette a vád alól* és a bíróság ennek következtében azonnal szabadlábba helyezte őket.

Az ítélet rendkívül meglepő volt, mert arra senki sem számított, hogy Jánossyt is büntetlennek fogják ki mondani az esküdtek. Ez az inkább szerencsétlen beteg, mint bűnös teremtés eleinte maga se akarta elhinni, hogy fölmentették s az ítélet kihirdetésekor bambán bámult maga elé. Azután bezárkózott cellájába és reggelig nem akart onnét kijönni. Mariskának, Vojthának, meg a védőknek a közönség szokatlan meleg tüntetést rendezett és a szimpátiának ezer apró jelével halmozták el a különös lelkű, hisztérikus asszonyt, aki előbb Raguzába megy üdülni, azután valószínűleg fölcsap orfeum énekesnőnek.

A föltünést keltő ítélethozatalról és körülményeiről ezt jelenti szegedi tudósítónk:

Az ítélet előtt.

Az elnök ma délelőtt fél tízkor nyitotta meg a tárgyalást. Felhívta Lengyel Zoltán dr. védőt, hogy terjessze elő a védelmet.

(Lengyel védőbeszéde.)

Lengyel Zoltán:

— Igen t. esküdt uraim! Most, amikor a védelmet elő kell terjesztenem, nem azért beszélek, hogy csak beszéljek. Hiszen ha még olyan szép beszédet mondanék is, Haverdánét már fel nem támaszthatom. Beszélek, mert egyrészt kötelességet vállaltam, másrészt azért, hogy a bűnpör háta mögött lappangó erkölcsi igazságokat napfényre hozzam. Azt mondja a vád, hogy Vojtha Antal főzte ki az egész gyilkossági tervet. Jánossy Vojtha és nem Mariska kedvéért gyilkolt; ez a gondolatmenete a furcsa okoskodásnak. Én azt hiszem, hogy Jánossy nem Vojthába, hanem Haverda Máriába volt szerelmes. Tessék elhinni, hogyha Vojtha gondolta volna ki a tervet, nem ilyen ostoba módon rendezték volna az egészet. Vojtha bűnös csak azért, mert Jánossyt Szabadkán jól tartották, peccsenyével, borral traktálták. Részletesen kiterjeszkedik ezután a védő a bűnpör anyagára és foglalkozik különösen azokkal a részletekkel, a melyekből szerinte kitetszik, hogy Vojthának a gyilkosság előkészítésében és véghezvitelében semmi része nem volt.

— Haverda Mariska — folytatta Lengyel Zoltán — szerette az anyját és így a közönségnek kötelessége védelmébe venni az ártatlan nőt, akit csak azért gyanúsítanak az anyja

megölésével, mert Haverda Boldizsárné gyűlölte őt. Ha gyűlölte, nem a leányában volt a bűnös szándék, hanem Haverdánéban. Ha felakasztotta volna Mariska az anyját, arra is joga lett volna.

Mikor Haverda Mariskát letartóztatták és Szabadkára szállították, a kis fiu édesanyja, Jarmatzky dr. eltagadta a kis Jenő előtt a dolgot és azt mondotta, édesanyja a kórházban van Szabadkán. Egy napon a kis fiu megállott egy kirakatablak előtt, ahol egy képes újságban ott látta az anyját, háta mögött a fogházőrökkel. A gyermek hazament és sirva panaszkodott atyjának:

— Édes apám, az anyám nincsen kórházban, a börtönben van. Miért akarják megölni az anyámat? — Adják vissza.

A gyermeknek azóta állandóan látomásai vannak s mindig édesanyja nevét kiáltja.

(Haverda Mariska hangosan zokog.)

— Az anyját megölték, — folytatta Lengyel — most megakarják ölni a leányát és a kis árva gyermekét is. Én arra kérem önöket igen tisztelt esküdt uraim, mentsek fel mindhárom vádlottat, az isten is megáldja önöket.

A beszéd nagy hatást tett a jelenlévőkre, az esküdtek közül többen sirva fakadtak, a hallgatóság soraiban pedig s ámosan hangosan zokogni kezdtek.

(A replikák.)

Szépár ügyész hosszasan válaszolt a védőbeszédre, pontról pontra igyekezett a védők érvelését megcáfolni, hangeztatva, hogy a védők álláspontjának helyessége semmivel sincs bizonyítva.

Piller Arthur dr.: Az ügyész türelmetlen hangon beszélt és főleg Jánossynak a vizsgálat során tett vallomására hivatkozott. Én nem a törvényes alapon állok, esküdt uraim, hanem az emberséges érzés alapján s bizom abban, hogy az önök józan felfogása igazságos irányt ad ennek az ügynek. Az ügyész ur azt mondja, Jánossy előre megfontolt szándékkal ölt. Ez nem áll. A Jánossy lelke nem vasból, hanem ólomból van. Ma is idegrohamot kapott a fő tárgyaláson, mikor Lengyel Zoltán a kis Jenőről beszélt. Szent meggyőződése, hogy az ügyész mint ember csak úgy érezne, mint Jánossy. Én védelem felmentését kérem.

Bródy Ernő dr.: Haverda Mariska abban a tudatban élt, hogy édesanyja kitagadta őt végrendeletében. Mariska előtt mindvégig titok volt, hogy az anyja végrendeletileg hagyományozott reá valamit. Erről csak a végrendeleti tanúk tudtak. Ugyan mi anyagi érdeke lett volna Haverda Mariskának anyja megölésében, ha ő nem kap semmit. A tanúk lefesteték, hogy Haverdáné mennyire titkolta végrendeleti intézkedéseit. Haverda Mariska kezdettől fogva tagadásban volt, tagadásban a Jánossy ellen alkalmazott szekrényjelenet dacára, amelylyel az ügyész operált. A szekrényjeleneteknek pedig el kellene tűnni a magyar igazságszolgáltatásból.

— Haverdáné leányának, férjének és unokájának arképeit a padlásra vitette fel. Ezt a szekrényt is a padlásra kellene felvitetni, vagy a folyóba dobni, nem idehozni az esküdtbírák elé. Tegnap este, uraim, sétálva a Tisza parton, láttam, hogy milyen csekély ez a folyó és eszembe jutott, hogy ezt a szép várost néhány évtizeddel ezelőtt elöntötte az árvíz. Ennek a szerencsétlen asszonynak életét is árvíz lepte el. Esküdt uraim, önök álljanak védpartot mellette és segítsék őt az élethez, mentsek fel Haverda Mariskát!

Lengyel Zoltán emelkedett végül szólásra:

— A vád és védelem — kezdte Lengyel beszédét — elmondotta a mondandóit. Én nem

követem az ügyész urat a törvény sáncában, én az örök emberi igazság alapján állok. Nem az itt a kérdés, szabad-e élni, vagy nem. Élni szabad, mert a katona egyenesen ölésre van hivatva, sőt a büntető törvénykönyvnek is van két olyan szakasza, amely az emberölést nem bünteti, hanem büntet a társadalom. Esküdt uraim, ne járjanak önök az igazság keresésében más uton, mint az örök emberi igazság útján. Én is, mint az ur, Mózes öt törvénykönyvére hivatkozom: áldás kísérje az önök verdiktjét, ha felmentik a szerencsétlen vádlottakat. Felmentik az örök emberi igazság legszentebb paragrafusa alapján, felmentik mindhármát az emberszeretet alapján. Ebben bízom, s az isten áldását kérem határozatukra.

(Bűnös vagyok!...)

A perbeszédnek befejezése után az elnök konstataulta, miután úgy az ügyész, mint a védők előterjesztéseikkel végeztek, a vádlottakat illeti meg a szólás joga. Megrázó jelenet következett most, mely könnyekre fakasztotta a hallgatóság legnagyobb részét.

Jánossy két kezébe temetve arcát, ingatag léptekkel közeledett a bíróság felé és folyton elesukló hangon rebegte:

— Bevallom, bűnös vagyok, megöltem Haverda Boldizsárnét... hogy miért tettem, nem tudom, nem is emlékszem rá... Nem magamért könyörgök, én nem várok semmit az élettől, de szemem előtt lebeg a kis gyermek, aki anyját várja és szenved, mialatt az anyját, aki viszont gyermekét akarja látni, nem bocsájtják ki... Kérem, esküdt uraim, bocsásanak meg...

Tovább nem folytathatta az izgalom miatt, a következő pillanatban ugyszólván visszazuhan a padlóra. A jelenet nagy hatást gyakorolt a jelenlévőkre, többen hangos zokogásban törtek ki.

Vojtha ezeket mondotta védelmére:

— Semmi részem ebben a bűnügyben, az élő istenre esküszöm, ártatlan vagyok.

Minden szem Haverda Mariska felé fordult.

— Haverda Mária — szól az elnök — kíván még valamit felhozni a védelmére azon kívül, amit a védője elmondott?

— Nem!

Az elnök ezután délután negyed öt órakor hozzáfogott a rezümé elmondásához, amelynek elhangzása után az esküdtök határozathozatalra vonultak vissza.

(Izgalmas órák.)

Délután öt óra. A városban leirhatatlan az izgalom, éles kontraszként azzal a nyugalommal, amelylyel a szegediek az egész főtárgyalást kísérték. A törvényszéki palota előtt ostromállapot van. A rendőrségi kirendeltséget meg kellett kétszerezni, mert a törvényszéki palota előtt veszedelmessé vált a tolongás.

Az elnök külön intézkedéseket tesz az utolsó jelenetre: az ítéletki hirdetésre. A hallgatóság sorait kellett kibővíteni, mert Szeged előkelő asszonyai valóságos hadjáratot indítottak Hevessy elnök ellen, hogy adjon nekik is alkalmat a ritka színjáték élvezetére. Az elnök meghódol a hölgyek kívánsága előtt, még négy sor széket helyeztet el a főtárgyalási teremben, ahol ember-ember hátán áll. Benn az esküdtök tanácskoznak, kinn a teremben száz és száz ember lesi, mikor nyílik az esküdtök ajtaja, mikor hirdetik ki az izgalmaikkal várt verdiktet.

Mialatt a teremben ilyen izzó a hangulat, el lehet képzelni, mit állanak ki a vádlottak a kínos percek alatt, amelyek mindegyike éveknek tűnik fel előttük. A vádlottak külön szobájába kísérik őket vissza, ahol örök vigyáznak rájuk.

Jánossy és Haverda Mariskán már bent a teremben nagy izgalom vett erőt. Amint a külön szobába vezették őket, egy őrizetlen pillanatban felszakították az ablakot és kiakarták magukat vetni a magasból.

A börtönőrök hozzájuk ugrottak és megakadályozták az öngyilkosságot. Jelentést tettek az esetről Szápár ügyésznek, aki megengedte, hogy a vádlottak izgalmaik csillapítására brómot kapjanak.

Minden kérdésre — nemmel.

Hat óra öt perckor megnyílt az esküdtök tanácskozó szobájának ajtaja és kilépett Varga József, az esküdtök főnöke. Az izgalom moraja futott végig a közönség sorain, amit hamarosan a csalódás hangjai váltottak fel.

Az esküdtök főnöke ugyanis jelentette Hevessy elnöknek, hogy a Jánossyra vonatkozó második kérdésen nem tudnak eligazodni, pótlólag felvilágosítást kérnek.

— Rossz jel!

— Értelmetlen emberek! — és ehhez hasonló felkiáltások hallatszottak.

Az elnök felvilágosítása után az esküdtök újból visszavonultak és háromnegyed hét órakor jöttek vissza a tárgyalási terembe. Minden szem Varga Józsefre, az esküdtök főnökére irányult, aki meghatott hangon kezdte olvasni a formulát:

— Beesületemre és lelkiismeretemre isten és ember előtt bizonyítom, hogy az esküdtök határozata a következő:

Az esküdtök a hozzájuk intézett összes kérdésekre, mindhárom vádlottra nézve, nemmel válaszoltak.

Az ítélet hatása.

Szinte leirhatatlan jelenet következett ezután.

— Éljen; éljenek az esküdtök és a védők! — kiáltozta a terem zeufolásig megtöltött jobbára intelligens közönség, amely egész a vádlottak padjáiig nyomult. Az asszonyok a kendőiket lobogtatták és kipirult arccal versenyt kiáltoztak a férfiakkal. Az elnöknek percekig kellett a csengőt rázni, hogy a csend némileg helyreálljon. Amint elült a zaj, az elnök összesugott a szavazóbírákkal, amit jogászai nyelven tanácskozásnak mondanak, aztán erőes hangon mondta:

— Ő felsége a király nevében a szegedi törvényszék Jánossy Aladár és társai ügyében ítélt: A bíróság a vádlottakat az esküdtszék verdiktje alapján fölmenti és azonnal elrendeli szabadlára való helyezésüket.

A közönség soraiból ismét ugyanaz a tomboló lelkesedés tört elő, amelynek már az elnöki hatalom se vehetett gátat. Mindenki közel akart férközni a fölmentett vádlottakhoz, hogy megszoríthassák valamelyiknek a kezét. Öreg szegedi polgárok, akik megtudták őrizni higgadtságukat, csodálkozva nézték ezt a jelenetet és fejcsóválva mondták:

— Így még nem láttuk a szegedi közönséget.

— De igen, — mondta Wegman Ferenc dr. ügyvéd, a szegedi ügyvédi kamara titkára — én emlékezem, hogy évekkel ezelőtt egyszer ugyanilyen extázisban volt a szegedi nép. Akkor az egész ország nagy csodálkozására megválasztottuk Bánffy Dezső bárót képviselőnek. A szegedi nép ritkán zökken ki a nyugalomból, de akkor a tombolásának nincs határa.

Ez a ma esti lelkes tüntetés érthetetlen volt, mert Szegeden eddig nem rajongtak különösebben a vádlottakért. Csak az utolsó két napon látszott meg, hogy a Széchenyi-téri törvényszéki palotában rendkívüli esemény készül. Az a visszafojtott izgalom, amely egy hé-

tig szünetelt Szegeden, ma este lávaként csapott föl. Az ítélet kihirdetése után egymást taposták le az emberek, hogy arra a folyosóra juthassanak, amelyen a vádlottak elhaladnak. Jánossy volt a legérdekesebb jelenség a fölmentés után. Tágranyílt szemekkel bámult maga elé egy percig és eszeiösen motyogta:

— Erre nem számítottam; ez nem lehet.

Azután megállás nélkül fölfutott a harmadik emeleten lévő cellájába és elájult. Amikor magához tért, így szólt:

— Nem akarok senkivel beszélni, — mondta Kovács fogházőrnek.

— Itt akar maradni éjszakára? Hiszen most már kimehet.

— Itt töltöm az éjszakát, — mondta — majd reggel kimegyek. Most nem tudok gondolkodni. Éjfél felé azonban védője unszolására elhagyta a fogházat és egy kisebb szállóba ment.

Tüntetések.

Haverda Mariska kimondhatatlanul vidám volt. Azonnal átöltözködött a legelegánsabb ruhájába és védőjével, Bródy Ernővel, meg Fodor Aladár és Sz. Szigethy Vilmos hírlapírókkal a Tisza-szállóba akart menni.

Ugyanekkor jött ki a cellájából Vojtha Antal is, aki új kemény kalapot vett föl és prémes téli kabátban volt. Amikor otthagyta a cellát, ezt mondta a fogházőrnek:

— Örülök, hogy volt szerencsém.

És vigan csörgette a zsebében 49 korona 40 fillérjét, amelyet visszaadtak neki. (Tudniillik ennyi pénz volt nála, amikor letartóztatták.)

A folyosón össetalálkozott Haverda Mária kíséretével.

— Mindnyájan az én vendégeim, — mondta Bródy Ernő. — Menjünk a Tisza-szállóba.

Igen ám, de ez nem ment olyan könnyen. A folyosók és a lépcsők torkolatát a közönség tömegei zárták el, a fogházőrök minden igyekezettel se tudták a kíváncsiakat leszorítani. A palota körül óriási tömeg szorongott és sokan még a Tisza Lajos szobor-alak vállára is felkapaszkodtak. Haverda Mária, Vojtha és kísérete a törvényszéki palota hátsó kijáratánál igyekeztek lefelé, hogy a Tiszába jussanak. A rendőröknek kivont karddal kellett utat vágni, úgy, hogy Haverda Mariskának az alig néhány lépésnyi távolságban lévő szállóba 15 perc alatt juthattak el. A törvényszék mellett lévő színháznál is sorakozott a közönség, hogy végignézzék A dollárkirálynő előadását. A legnagyobb része azonban otthagyta a színházat.

— Érdekesebb ez a színház, — mondták és a kíváncsiak ezreihez csatlakoztak.

Bródy Ernő első emeleti szobájának ablaka a Széchenyi-térre nyílik. Amikor a tömeg megtudta, hogy odamentek a kiszabadult vádlottak, az ablak alatt ordítozni kezdtek:

— Halljuk Mariskát!

A kacérszemű asszony nem sokáig kérette magát, hanem csokorral a kezében kihajolt a nyitott ablakon és a közönség felé csókokat intve, így szózkodott:

— Nagyon szívesen megyek el a maguk kedves köréből. Ismét viszem életem legszebb emlékeit.

Azután a csokrából néhány szál virágot szétdobált. A virágcsokrot Bródy védő és Klein Pál Lipót adták. A szalagjának ez a felirata: „Türelem rózsát terem.”

A rendőrségnek nagy nehezen sikerült este fél kilencre a tömeget szétoszlatni. Akkor már Mariska és társasága lent voltak a szálló éttermében, ahol 200 terítékű vacsorához ültek.

Holnap reggel Vojtha és Mariska Budapestre utaznak. Vojtha ismét együtt fog lakni feleségével, Mariska később valamelyik orfeumban lép föl. Érdekes megemlíteni, hogy Mariska a fogházban hat kilót hizott és a fogság nyomai nem látszanak meg arcán.

Érdekes, hogy Haverda Mariska annyira biztosra vette felmentését, hogy elegáns kalapot és princesse-ruhát rendelt mára. Érdekes az is, hogy amint Mariska cellájából a folyosóra lépett, találkozott a fogházörmester két éves kis leányával, akivel sokszor eljátszott cellájában. A kis leány sirva fakadt, midőn meglátta. Haverda Mariska megcsókolta a kis leányt. Egyben megbizta ügyvédjét: helyezzen letétbe ezer koronát, amit a kis leány hozományul fog kapni a Haverda-hagyatékából.

A megtámadott ítélet.

Amikor az esküdtek főnöke kihirdette a verdiktet, az óriási kaoszban is lehetett tisztán hallani, hogy a védők sorra visszavonták eddig bejelentett semmisségi panaszait, Szápár ügyész pedig ezt mondta:

— Semmisségi panaszt jelentek be, mert az esküdtek szabálytalanul feleltek a Jánossyra vonatkozó első kérdésre, amely így hangzik:

1. Bűnös-e Jánossy Aladár vádlott abban, hogy öröklött beteg idegrendszere miatt öntudatlan állapotban és szabad elhatározási képességében korlátozva volt, a mikor özvegy Haverda Boldizsárnét megölte?

Az esküdtek azt felelték erre: nem. De a következő két kérdésre is nemmel feleltek:

2. Bűnös-e Jánossy Aladár vádlott abban, hogy özvegy Haverda Boldizsárnét előre megfontolt ölési szándékkal megölte? 3. Bűnös-e Jánossy Aladár abban, hogy özvegy Haverda Boldizsárnét ölési szándékkal erős fölindulásban megölte?

Az ügyész ezt az egymásnak ellentmondónak látszó feleletet semmisségi oknak látja. Az a nézete, hogy a törvényszéknek vissza kellett volna utasítani ezt a verdiktet, mert az első kérdésre igennel kellene felelni az esküdteknek és a többire nemmel.

Hevessy elnök erre vonatkozólag ezt mondta egy újságírónak:

— Semmi ok sem volt arra, hogy a verdiktet visszautasítsuk. Csak akkor kell visszautasítani, ha az esküdtek határozata homályos, vagy ellentmondó. A mostani pörben azonban ezt nem állapítottuk meg.

A semmisségi panasz következtében a per iratai a Kuriához kerülnek.

Meg kell még itt jegyezni, hogy nem igaz az, mintha az összes esküdtek tudatlan parasztoz volnának. Van köztük kereskedő és hivatalnok is.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Vigyázz a nőre vigjáték. G. Kertész Ella és Góth Sándor felléptével. A bérletszünet.
Péntek: Vigyázz a nőre, vigjáték. G. Kertész Ella és Góth Sándor felléptével. (B bérletszünet.)
Szombat: Görög rabszolga, operett. (A bérlet.)

* Vendégszereplés. Barics Gyula bariton-énekes a jövő héten három estén át vendégként fellép az aradi színházban. Szombaton a Varázskeringőben, vasárnap este a Tatárjárásban, hétfőn az Elvált asszonyban lép föl.

* Holnap, péntek este 8 órakor tartja Ysaye Eugen, a hegedűművész királya egyetlen hangversenyét. Jegyek Klein könyvkereskedésében csekély számban kaphatók. 6851

* Nyilasy tárlata még csak rövid ideig látható a tárlati helyiségben. A tárlatrendező ez-után is figyelmezteti az érdeklődőket, hogy minden ajánlatot figyelembe vesz.

* Nagy sportműsor az Urániában. Fenomenális műsort mutat be csütörtökön a nagyközönségnek az Uránia-színház. Kizárólag sportképekből álló program kerül előadásra, melynek minden egyes száma a szenzáció erejével hat. Peary, a nagy sarkkutató éppen most teszi közzé északi utjának leírását, többek között színes képet adva a veszedelmes jegesmedve-vadászatnak. Egy ilyen véres vadászatot is bemutat a helyszínen készült mozgófényképben az Uránia. Ezt a vadászatot Edelsheim Gyulay Lipót vezetésével egy magyar főúri vadásztársaság rendezte a sarkvidéken. A műsoron szerepel egy leopárdvadászat, a párisi állatkert, automobil verseny, uszó és lóversenyek szerepelnek a páratlan műsoron. Ez a látványosság egyformán érdekelt mindenkit, a sportembert épp úgy, mint a rendkívüliségeket kedvelőket. A nagyszabású program csütörtök, péntek és szombaton lesz látható. 241.

II. Miklós cár szerelme.

Az orosz ura és Kagan Rajssa.

*

Arad, február 16.

Szidakow Bresnitz, orosz publicista könyve most jelent meg és az egész világon szenzációs hatást keltett. „Egy császáripáréletéből” címen írt, csupa po-

zitiv adat alapján, az orosz cári pár életéből érdekesítő intimitásokat. Az alábbi sorok a könyv legfrappánsabb fejezete:

*

Pál nagyherceg, II. Miklós cár nagybátyja egy szép napon unokaöccsét, aki akkor még Miklós trónörökös volt, Kagan hadseregszállító házába vitte magával. Pál nagyherceg tüzesen udvarolt Kagan leányának, de nem ért el eredményt. A szép Rajssa lábainál hevert Pétervár. De nem is lehet szebb jelenséget elképzelni, mint az a szép zsidóleány. Alakja magas és nyulánk volt, mint a fiatal nyárfa; nagy, álmódorú szemei az alabástrom fehérségű arcban, melyek vonásai klasszikusan szépek; fején az a mély, fekete hajkorona, mely acélkék árnyékot vet és olyan illatot áraszt, mely megőrjiti a férfiakat. Tizenhét esztendő volt. Mikor Miklós herceg nagybátyja oldalán a szalonba lépett és a szép Rajssa eléje libegett, hogy bemutatkozzék, a herceg elvult vesztve. Ettől a pillanattól kezdve foglya volt és én azt hiszem, hogy II. Miklós még ma is szereti a szép Rajssát. Szerelmi viszonya feldulásának következménye, hogy a cár egyre jobban a magányba vonul és mindinkább a miszticizmus világában keresi útjait.

Rajssa is az első pillanatban megszerette a fiatal trónörökösöt. Kagannál ismét nagy estély volt és a trónörökös a pezsgő által bátorítva, magához vonta egy pálma liget mögött és szenvedélyes hangon szerelmet vallott neki. A szép és büszke zsidóleány, aki addig hősiesen ellentállt minden csábításnak, megadta magát az ügyetlen és félénk Miklós hercegnek.

Éppen ez időben keresett a trónörökös anyja, a házasságszerzésben ügyes Mária Feodorowna oárné a fia részére menyasszonyt.

Alice, hesseni hercegnőt szemelte ki részére. Miklós és Rajssa időközben örök szerelmet és hűséget esküdtek egymásnak, a herceg formálisan megkérte a szép leány kezét és kijelentette, hogy vagy Rajssa lesz a felesége, vagy soha sem nősül meg. Elég erősnek érezte magát ahhoz, hogy atyja ellenkezését megtörje. Kagan házában reszketve várták a dolgok további fejleményét. Pál nagyherceg időközben visszavonult és várta, hogy unokaöccsének szenvedélye csillapuljon. Bűnösnek érezte magát, mert ő volt az oka, hogy a trónörökös szerelemre gyuladt a szállító leánya iránt.

Csalódás érte a nagyherceget. A szerelmi affér gyors ütemben valóságos drámává fejlődött. Egy napon a trónörökös apja dolgozószobájába hívták. Ott várta a cár és a cárné. III. Sándor, rövid parancsoláshoz szokott módon tudtára adta fiának, hogy rövid időn belül meg kell nősiülnie.

— Elfogod venni Alice, hesseni nagyhercegnőt — mondotta a minden oroszok cája és átnyújtotta fiának a nagyhercegnő arcképét.

Miklós elsápadt, remegett, de atyja parancsoló pillantása beléfojtotta a szót; mint ahogy a gyilkos fogadja a halálos ítélet kihirdetését, úgy adta ő is beleegyezését a házassághoz. Mikor Kaganéhoz is elhatolt ez a hír és a drámai bonyodalom kezdetét vette, Rajssa öngyilkossági kísérletet követett el és a trónörököshöz intézett levélben feloldotta ezt adott szava alól.

A trónörökös szerelmese lakására sietett, telve félelemmel, hogy már nem találja életben. Az öngyilkossági kísérlet nem sikerült, de rettentő jelenetek játszódtak be. Ezek oly mély hatással voltak rá, hogy megígérte Rajssának, hogy azonnal felbontja a nagyhercegnővel történt eljegyzését és újra örök hűséget esküdött szerelmének. Hazament és írt Alice nagyhercegnőnek, azonnal levelet, melyben tudtára adta, hogy felbontja eljegyzését. Anyjának is írt és mindent bevallott előtte.

— Ha ellenkeznék felséges atyám és felséges anyám, akkor vegyék tudomásul, hogy szerelmemmel együtt a halálba megyünk. Én Alice nagyhercegnőt nem veszem feleségül, — fejezte be levelét a trónörökös.

Nem volt más teendő, minthogy a cárnak tudtára adják a történeteket. Mint a megsértett vad, úgy dühöngött III. Sándor. Fiát maga elé rendelte. Mikor ez belépett szobájába, rákarta magát vetni, hogy sajátkezűleg fojtja meg. A nemes szívi cárné, a fia sorsáért aggódó anyatestével védte meg a trónörökösöt és megakadályozta a gyermekgyilkosságot. A cár mintegy örült, úgy kiabált és tört, zuzott mindent, ami a keze ügyébe esett.

— Kitagadlak, megfosztlak a trónöröklési jogtól és saját kezemmel korbácsollak ki az országból, — ordította fiának. A trónörökös rendületlenül megmaradt akarata mellett, hogy Rajssát feleségül vegye.

A cár kiadta a parancsot, hogy a cárevics készüljön néhány nap múlva megkezdendő világkörüli utra. A trónörökös ebbe sem egyezett bele. Megtagadta az engedelmisséget és kijelentette, hogy Rajssával együtt elhagyja Oroszországot, ha a cár nem tágit kívánságától. Ez a kijelentés aztán kiütötte a hordó fenekét. Az öreg Kagant a cár magához hívatta és egy rettentő botrányos jelenet után azzal a parancssal bocsátotta el, hogy készüljön családostul a szibériai száműzetésre.

Ez megtörte Miklós herceget. Megmentendő szerelmét, kijelentette, hogy megkezdí világkörüli útját. Azt azonban nem tudta, hogy Rajssa apja elkerülendő a száműzetést, azzal az ajánlattal fordult a cárhoz, hogy míg a trónörökös uton lesz, addig ő férjhez adja a leányát és ezzel a szerelmi tragédia gyors befejezést nyer.

Miklós herceg elment. Alice nagyhercegnővel történt eljegyzése jogerős maradt, de bizonytalan időre elhalasztották az egybekelést. A nagyhercegnő tudomást szerzett mindarról, ami a cári udvarban történt, sőt kezei közé került szép vetélytársnőjének, — akivel az életben később sokszor találkozott és sok szomorúságot okozott neki — az arcképe is. Nem akart kényszerűségből az orosz trónörökös nevévé lenni. Sokkal büszkébb volt, semhogy a megtört nő szerepét éhajtja játsszani jövődéli otthonában. Elhatározta, hogy csak akkor követi a cárevicset az oltárhoz, ha az

elfeledte már Rajssát és Miklós herceg önként kijelenti, hogy nőül akarja őt venni.

Mig Miklós herceg, távol hazájától a tengerre járt Kagan Rajssa tényleg egy más férfinak adta kezét. Pistelkors katonai mérnök felesége lett és Pétervárról Moszkvába költözött. Vajon ez a házasság önkényes, vagy kényszerített volt-e, ki tudná megmondani?

„NEM BÜNÖSI”

✱

Utolsó felvonás. Izgatottabb, érdekesebb és szenzációjával meglepőbb, mint ennek a minden részében fordulatos drámának összes jelenete. Kezdve onnan, mikor egy zsendülő tavaszi napon Browning-golyó teríti le a szabadkai szőlőkben özvegy Haverda Boldizsárnét, folytatva ott, mikor két elegáns fiatalember és egy nagyvilági nő vádlottként került a szabadkai börtönbe, ott színlódik hosszú, izgalmas hónapokon keresztül, majd bírái elé kerül, tagad és vall, sir és átkozódik, megingatja egy percére a bírói méltóságot, új bíróságot követel és kap: csupa regényes, drámai részlet, szinte hétről hétre új fordulatot adva annak a pörnek, mely a Haverda-pör néven ma este a szegedi esküdtbírósa előtt egy, a részleteknél is szenzációsabb utolsó felvonással befejeződik. Tizenkét szegedi esküdt kimondta a verdiktet: Jánossy Aladár, Haverda Mariska és Vojtha Antal nem bűnös, a törvényszék pedig meghozta a felmentő ítéletet.

Ítélt tehát a szegedi esküdtbírósa és azonnal szabadlábra engedte Jánossy Aladárt, aki maga bevallotta, hogy ő ölte meg szerelmesének, hűtlenné lett szeretőjének gazdag édesanyját, Haverda Boldizsárnét; szabadlábra engedte „Mariskát”, ennek a drámának kétségtelenül legérdekesebb hőst, a paraszt-ügyvéd demimonde-dá lett leányát és szabadlábra helyezte Vojtha Antalt, ezt a jellegzetes gavalért, Mariska rokonát, feleségét otthagyo szerelmesét.

Az esküdtek ném indokolták meg verdiktjüket. Ők csak meghallgatták a vallomásokat, a tanukat, a szakértőket, az ügyészt és a védőket, megismerték ennek a bonyolult és időközben még bonyolultabbá lett drámának részleteit, napokon át megfigyelték a vádlottakat és így megalkották magukban azt a képet, melynek alapján a bíróság kérdéseire nem-mel feleltek. Polgárok ők, nem jogászok, emberi megismerés és nem jogtételek szerint döntenek, nem nehéz tehát nekünk sem elképzelni azokat az okokat, melyek őket erre a döntésre birták. Az esküdtbírósa intézménye ellen sem vétünk, még csak kritizálni sem akarjuk ezt akkor, mikor most kutatjuk ennek a kétségtelenül érdekes és ezért gondolkodásra készítő verdiktnek lelki indokait.

Védetlen asszony orvul való megöléséről van szó: bizonyára nyomós okai vannak tehát ennek a felmentő verdiktnek. Oka lehet első sorban és mind a három vádlottra nézve kétségtelenül magának a meggyilkolt asszonynak személye. Keményszívű, zsugori, paraszti jellemű teremtmény volt özvegy Haverda Boldizsárné. Attól kezdve, mikor a még bakfis Mariska leányát a tisztí kaució miatt nem adta feleségül első szerelmeséhez, egészen addig amíg megvonta anyai kezét és támogatását a rossz utra tért elvált asszonytól: ez a könyörtelen anya minden alakban ott lebeghetett az ítélő esküdtek szeme előtt. Csunya anyagi viszályok, szomorú pénzkérdések hálozták körül ezt az ügyet és a pénzkérdéseknél csak azok a szerelmi momentumok szomorubbak, melyek mindhárom

vádlott alakját a közönség szemében oly igaztatóvá tették. Jánossynál beszámíthatatlansággá fajult ez a szerelem és lett bizonyára döntő jelentőségű az esküdtek előtt akkor, mikor a gyilkost nem bűnösnek mondták ki. De ilyen betegséggé fajult a szerelem Haverda Mariskánál is, a hisztérikus, szenvedélyes asszonynál, aki szinte minden férfit meghódított, akivel élete a szabadkai tanyáktól egész Nizzáig, sőt a szabadkai fogházig, összehozta. És mert bizonyíték nem szolgált ellene, de szerencsétlen lelke és hisztériás teste, könyörtelen anyja és szomorú környezete csak menthetővé tették a szegedi esküdtek előtt: megkapta ő is a felmentő ítéletet...

A közönség hatása alatt áll még az igaztató drámának és nem állíthatja szembe saját véleményét az esküdtbírósa ítéletével. Vannak sokan, akik úgy érzik, hogy a szabadkai temetőben nyugvó öreg asszony más ítéletet követelhetett magának. Lesznek sokan, akik most erősen hiányát érzik majd annak, hogy a mai igazságszolgáltatás még nem ítélti rögtön a vádlottakat a társadalomból való olyan kiközösítésre, amely gyógyulást adna a társadalom, a pénz és a szerelem betegjeinek. Mert ha mást nem, de azt igazolja ez a váratlan felmentő ítélettel végződő dráma, hogy betegek voltak ezek a szerencsétlen vádlottak, a viszonyok, a pénz és a szerelem betegjei, akiket nem gyógyíthat meg, nem tehet egész emberekké, nem szeretheti meg nekik embertársaik becsülését az, ha 12 szegedi esküdt szava kinyitja előttük a börtön ajtaját. Valami hiányzik még e verdikt után, amiről ha nem is tehet a szegedi esküdtbírósa, de ami ellen orvoslást kellene keresnie az egész társadalomnak...

Betta.

Budapesti furcsaságok

A kínai ember magyar felesége.

— Fővárosi levél. —

A minap éjszaka, a hajnali órákban Budapestben a Ménési-ut 3. szám alatt levő üres telken egy asszonyt találtak. A szomszédos házból oda kiöntött meleg hamuban feküdt. A mellén szorongatta, melengette néhány hónapos csemétjét. Az orjáratot teljesítő rendőrök akadtak rá s igazolásra szólították. Mintán zavaros feleleteket adott, bevitték a főkapitányságra, ahol Czibor Ferenc rendőrfogalmazó volt az ügyeletes tisztviselő.

A rendőrök egyszerűen, mint minden hasonló esetben, jelentés kíséretében állították a tisztviselő elé az asszonyt. A jelentés így hangzott:

„A Ménési uton teljesített orjáratunk közben a 3. számú üres telken a szemétdombon alva találtuk Satori Lujza körösligeti születésű 26 éves, lakás és foglalkozás nélküli egyént. Igazolásra szólítván, oly zavaros feleleteket adott, hogy a köz- és önvészélyes elmebeteg benyomását tette. Azt állította, hogy ő Zian Zani tientsieni szobrász felesége. Ezennel előállítom.”

A jelentés utolsó mondata felkeltette érdeklődésemet és az előállított „egyént” jobban szemügyre vettem. A megindító nyomor típusa volt a szerencsétlen pária. Ruhája rongyokban lógott róla, vékony kemény takarta vállát. Beesett, sorvadt arcát a hajléktalanság szennye borította. Alig állott a lábán, de didergő, az éhségtől, viszontagságoktól meggyötört, gyenge hangon siró-rívó apróságát göröcsösen szorította magához és hogy elcsitítsa, gügyögő hangon becézgette. Rá-rámosoly-

gott, hogy a követelőző kis zsarnokot ezzel is jobb kedvre derítse.

A fogalmazót is, úgy látszik, meghatotta az anyai szeretet megnyilvánulása. Jóságos hangon szólította meg:

— Magát egy üres telken találták. Ott aludt. Mit keresett ott? Nincs lakása?

Az asszony nagyon gyenge hangon válaszolt:

— Nincs kérem, már három hete.

— Azóta folyton az utcákon alszik?

— Ott is, meg külteki istállóknak, ha akad jószívű ember, aki hajlékot ad.

— Mi a neve?

— Nem tudom, kérem, melyiket tetszik kérdezni. A leány nevem, vagy az uram utánit.

— Ki az ura?

— Kérem szépen, én megmondom, de ne tessék bolondnak nézni, úgy mint a biztos ur.

— Mondja meg csak bátran.

— Hát kérem, az uram Zian Zani, kínai szobrász. A leány nevem Satori Lujza.

— Maga törvényes felesége Zian Zaninak?

— Igenis. A hatodik kerületi anyakönyvvezető előtt házassodtunk össze. Tessék, itt a házasságlevél.

Ezzel kendője alól előhúzta az írást, amely hivatalosan bizonyította, hogy Satori Lujza törvényes formák között házasságra lépett Zian Zani kínai kőfaragóval.

— Hogyan történt ez a házasság? Hol került össze azzal a kineival?

— Egyszerű a dolog, esedezem. Zian Zani az Alsóerdősor-utcában levő Zöldkoszoru-szállodában lakott, én meg a szemben levő házban szolgáltam. Az utcán minden este találkoztunk. Én kezdetben évdöttem a kineival, aki nagyon bárgyún fogadta a tréfáimat. Nem haragudott soha, sőt apró figurákat ajándékozott nekem. Később már, ha nem találkoztunk, várt a kapu előtt, hogy ha valamiért elküld a gazdám, elfoghasson. Gügyögött, gagyogott, de nem értettem. Ő sem értett engem, de utóbb mégis megértettük egymást. En magam sem tudom, hogy eshetett meg a dolog. Nem szerettem, nem is szerethettem azt a furcsa alakot, mégis a felesége lettem. Ez csak úgy történhetett, hogy meguntam a cseléd sort, a magam asszonya akartam lenni és mert senkim se volt, osunya leány voltam, úgy se vett volna el senki. hát a kínai felesége lettem. Bizonyos, hogy ez lehetett csak az oka, meg azután a kínai szépen keresett, meglehetett élni tisztességesen. Van a kínaiaknak valami tolmácsféleljük. Egy öreg, ősz szakállas ember, aki papagályokkal planétákat huzat. Ez tud angolul, mert járt Londonban, ez volt a házassági közvetítőnk. Ő elmondta nekem, hogy a kínai feleségül akar venni, én meg ő általa mentam meg, hogy hozzá megyek. Akadálya nem igen volt a dolognak. Tolmács volt a házasságkötésen is. Zian Zani, felekezetrőlkülínek mondta be magát. Tanunk volt a papagályos ember meg egy váreai szolgál, akit erre felkértünk. Azután haza mentünk és együtt éltünk 8 hónapig. Borzasztó élet volt. Egy szót sem tudtunk egymással váltani. Jelekkkel értettük meg magunkat. Beesületes férj volt a kínai. Ide adta minden keresetét, nem ivott, nem dohányzott, nem kártyázott, csak azt kívánta, hogy az ő nemzeti eledeleit készítsem el. Megtanított az elkészítésére, de nem tudtam megszokni ezt a kosztot. Ő meg nem bírta a magyar konyhát. Hamarosan láttam, hogy nem tisztességes ez a házasság és erkölcsi alap hián fel fog bomlani. Gondoskodni kezdtem a jövőmről. Minden héten eltettem magamnak néhány koronát. Nem szerettem a kínait, amikor hozzá feleségül mentem, de pár nap alatt megutáltam. Borzasztó volt mellette az életem. Nagyon piszkos

ember volt Zian Zani és nem bírtam rávenni, hogy megfürdjék. Azután különös szokásai voltak. Többször foglalkoztam azzal a gondolattal, hogy megszököm tőle, de két ok tartott vissza. Először anyának éreztem magam, másodszor a kietlen jövő még riasztóbb volt, mint a kinaival való együttélés. Ott maradtam hát mellette. De úgy látszik, hogy a kínai is hamarosan kiábrándult a házasságból. Be se várta, amíg a gyermeke megszületik. Nyolc hónapi együttélés után a faképnél hagyott. Egy este hiába vártam haza. Elmaradt mindörökre. A papagályos ember mondta meg, hogy Berlinbe utazott. De becsületes ember volt. Száz koronát küldött. Ebből éltem mostanáig és a megtakarított pénzből fedeztem fiam születésének költségeit. Néhány hete, hogy elfogyott a pénzem és azóta rettenetes nyomorban sanyalodom. A gyerek miatt nem mehetek szolgálni és nem tudok megválni a magzatomtól. Ahogyan utáltam az apját, úgy szeretem gyermekét, pedig hasonlít rá.

Megnéztem az apróságot. Tényleg volt benne valami kínai. Fekete, göndör volt a haja, az arcából kiállottak a pofacsontok, az ajaka duzzadt és olajbarna arcszíne volt.

— Mi a gyerek neve? — kérdeztem.

— Nem akartam az apja nevére iratni. Inkább azt vallottam, hogy törvénytelen. Satori Béla-ra kereszteltem.

— Meg is van keresztelve?

— Igen, Rémai katolikus.

A fogalmazó kérdezősködésére ezután elmondta a kuli felesége, — mert Zian Zani a hazájában kuli volt, — hogy száraz kenyéren és a kocsmák konyhájában kapott ételmaradékon élt az utóbbi időben. Lakása nem volt és bizony sokszor megemlékezett Zian Zaniról, aki mellett mégis csak nyugodt életet élt.

Az asszony még elmondta azt is, hogy apja Körösligetén földesgazda. Ugy szakadt el hazulról, hogy viszonyt kezdett egy legénnyel. Az berukkolt s ő utána jött Budapestre. A legény azonban a nagy városban külön szeretőt talált és őt elhajtotta maga mellől. Ekkor bűnös életre adta magát. A Hunyadi-utcában lakott, de így nem tudott megélni. Beállott hát cselédnek, amíg Zian Zani né nem lett.

A fogalmazó tejet és kalácsot hozatott a kínai szobrász elhagyott feleségének, éjszakára az őrszobán adott szállást neki, másnap pedig kényszerutlevéllel hazaküldte születési helyére, édes apjához.

Arról nem beszél a fáma, hogy a magyar leányból lett kínai asszonyt a kis kinézettel hogyan fogadta a becsületes magyar gazda.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívó. Az „Aradi I-ső Jótékony Hölgytársaság” február hó 17-én este 7 órakor tartja rendkívüli közgyűlését.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

HIREK.

Meghívó.

Országos pártunk e hó 19-én, délután 3 órakor tartja alakuló nagygyűlését Budapesten, a Vigadó nagytermében. Városunk és pártunk érdeke, hogy a gyűlésen Arad minél nagyobb és előkelőbb küldöttséggel vegyen részt.

Azzal a hazafias kérelemmel fordulok tehát az új pártalakulással rokonszenvező t. elvtársaimhoz, hogy a nagygyűlésre Budapestre feljönni szíveskedjenek. Találkozási hely: szombaton, 19-én délután 2 órakor a Vigadó-kávéház helyisége.

Urbán Iván.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 17-én az időjárás: enyhe, nyugaton eső.

— Vasutasok tüntetése a kereskedelmi miniszter mellett. Eszékről táviratozzák: A Vasutasok Szövetsége nek eszéki kerülete tegnap választmányi ülést tartott, amely Messinger elnök javaslatára egyhangulag a következő határozati javaslatot fogadta el: Minthogy oly tendenciózus híresztelések hangzottak el, hogy Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ó nagyméltósága a vasutasokat sztrájkba kergette holott az: az akkori obstrukciós, elégedetlenséget szító hangulatból keletkezett, — a vasutasok szövetségének eszéki kerülete határozottan óvást emel az ellen, hogy a vasutasokat saját miniszterük ellen ingereljük és politikailag angazsálják. Az eszéki kerület választmánya a legnagyobb bizalommal viseltetik Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter iránt és kéri őt, hogy a vasutasok és a Vasuti Szövetség iránt legyen atyai jóindulattal. Ennek kapcsán a minisztert táviratilag üdvözlö. Az eszéki kerület választmánya e határozatát közli a többi kerületekkel és hasonló határozathozatalra kéri őket, azzal a kijelentéssel, hogy a Szövetség-nek politikai célokra való felhasználását ne engedje meg, mert ez az alapszabályokba ütközik és a Szövetség létérdekeit veszélyezteti.

— Főhercegek léghajós kalandja. Komáromból jelentik: Komárom város felett a napokban egy léghajó repült el, mely Komárom közelében, Sándor-pusztán leszállt. A leszállás minden baj nélkül történt. A léghajó utasai József Ferdinánd és Henrik Ferdinánd kir. hercegek és egy tüzérkapitány volt. A léghajó Vaszary Gyula Sándori intéző lakása közelében szállott le, aki tekintettel a nagy sárra, azonnal befogatott és meghívta magához a léghajó utasait, akik a meghívást örömmel fogadták. A királyi hercegek igen jól érezték magukat a vendégszerető intézőnél. Elmondották, hogy ez volt a 45-ik légi utjuk; átlag 1000—1200 méter magasan szálltak. Később becsomagoltatták a léghajót, azután Komáromba hajtottak és visszautaztak Bécsbe.

— Beteg egyetemi tanár. Budapestről jelentik: Tíz nap óta Ajthay K. Sándor egyetemi tanár, a törvényszéki orvostani intézet vezetője, súlyos betegen fekszik a törvényszéki orvostani intézetben levő lakásán. Ajthay hasonló módon, mint az elhunyt Róna Sámuel tanár, fertőzés által orbáncot kapott. Genersich és Kétly tanárok kezelték és ma már a tudós tanár a veszélyen túl van.

— Letartóztatott orvos. Krakkóból jelentik: Egy nagybirtokos feljelentésére a rendőrség letartóztatta Liebeskind József dr. orvost. Az orvosnak az a bűne, hogy szerencsétlenül járt nőknél meg nem engedett műtéteket végzett. Hir szerint Marienbadban is, a hol mint fürdő orvos szokott rendelni, igen sok ilyenfajta bűnt követett el. Az orvos letartóztatása nagy feltűnést keltett, mert rendkívül előkelő körökben voltak páciensei.

— Tömegmérgezés egy bankettnél. Stockholmból táviratozzák: Hessen báró marschall egy banketten vett részt. Mikor a lakomáról eltávozott, mérgezési tünetek mutatkoztak rajta. Állapota javult. Igen sok katonai személy és tisztviselő betegedett meg hasonló körülmények között. Azt hiszik, hogy boszu műve volt az ételek megmérgezése.

— Vihar Franciaországban. Párisból táviratozzák: Heves viharok következtében az Olaszországgal, Svájjal, Németországgal és Ausztriával Magyarországgal való távirati összeköttetés meg van zavarva és a táviróforgalomban jelentékeny késések láthatók előre. Tekintettel a Szajna emelkedéséről szóló hírekre, intézkedések történtek Alfortvilleben, hogy több házról a lakókat kilakoltassák. A hidrometriai hivatal jelentése szerint a Szajna harminc centiméterrel emelkedett. Neuilly és Plaisance el vannak öntve. Párisban Passy városrészben több utca ismét víz alatt van. Páris környékén St. Maur, Varenne, Nogent, Bry és Champigny községek szintén el vannak öntve.

— A jéggyár berendezése. A Nickolson és Schlick gyárak ma küldötték meg a városnak a jéggyári berendezés ügyében kötött és aláírt szerződéseket. A jéggyár gépei 43 ezer, a motor 20 ezer koronába kerül. A belügyminisztériumnak jóváhagyó leirata után azonnal megkezdik az építkezést. A gyár május 20-án kezdi meg üzemét.

— Eljegyzés. Hartung Béla Marosvásárhely, Gottlieb Józsa Arad, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) 1045.

— Kell Manó cég ajánlja párisi divat különlegességeit. Telefon szám 673. 652

— Öngyilkos varróleány. Mikulás Lukrécia 19 esztendőes fehérnemű varróleány ma délben Aradon, a Kápolna-utca 8. számú lakásán kárbolcoltatott ivott öngyilkossági szándékból. Haláluként szállították a mentők a kórházba. Tetének okául, lakásadónőjének írt levelében, nyomorát mondja. Nem tudott keresetéből megélni és nem akart teljesen elszűlni. Levelét írt kártyáson is és meghatározottan bucsuzik tőlük. A rendőrséget arra kérte, hogy holttestét ne beucolják fel a lakásáról temessék el.

SCHULTZ LAJOS

Arad hegyaljai, Erdélyi és Tokaji borok, cognac, likör, rum és tea raktára. Besztercebányai lepárlott szilvorum, barack, törköly, seprű pálinka és szepesi borovicska. Aixi faolaj.

Arad, Weitzer János-utca 9. sz.

sajt, vaj és csemege különlegességek üzlete. :: ::

Telefon szám 733.

— Törbe csalt francia csapat. Párisból táviratozzák: A tengerészeti miniszter Dakarból táviratot kapott, mely jelentette, hogy a múlt hó 4 én egy francia csapatot Uadaiiban, három napi menetelésre Abeckertől, a masszabiti szultán törbe csalt. A francia csapat tetemes veszteségeket szenvedett.

— Katedrálról a fébolydába. A nagyvárad tanítószága egy kiválóan édes munkás tagjának szomorú öszzeroppanásáról számolunk be e sorokban: Bérczi János a tragikus sorsu tanító, aki negyven esztendei hosszú, példás apostolokodás után megbomlott lelki egyensulllyal hagyta oda a katedrát és elvonult az előhalottak szomorú házába. A mellőzés áldozata Bérczi János. Negyven esztendeje tanító Nagyváradon Bérczi János. A Dűdek-iskola díszes oszlopa volt annyi éven át. A város vezetői között sokan vannak, akik tőle tanulták a betűvetést, amit ez a tanító életbölcsességgel fűszerezett. A felesége szintén tanítónő — ma is működik — s tanítónőkké nevelte a leányait is. Ezeket akarta látni a katedrán; arra vágyott, hogy az ő élete munkája, a tanításnak szentelt egész élete ne vesszen el, a leányai tanításnak tovább az ő lelke vágya szerint. És ebben csufolta meg az élet. A leányai nem juthattak katedrára. Ez volt a Bérczi János lelkének megölője. Bérczi Mariska és Erzsike, a tanító leányai pár évvel ezelőtt már mint kisegítő tanítónők működtek a nagyvárad iskolákban. Mindketten példás tudással és rátermettséggel önállóan vezették osztályaikat s 1907 ben történt, hogy újraszervezte a város a községi tanítói állásokat s a betöltendő helyek választás alá kerültek. Nagy választási harcok voltak akkor s a szerény tanító leányait nem választotta meg az iskolaszék. Állás nélkül maradtak. Otthagyták osztályaikat, melyeket pedig példásan, a szüleiktől tanult lelkesedéssel vezettek. És azóta sem tudtak állást kapni. Az apát ez a három év előtti csalódás végzetesen támadta meg. Elvonult az emberek től végképp és lassan-lassan keserű embergyűlölet lopódzott a galamblelkű ember szívébe. Hatalmas szervezete is mindjobban öszzeroppan s a múlt év októberében már betegeskedése miatt kimaradt az iskolából. Felesége és hat gyermeke szerető feltéssel ápolták, de nem lehetett rajta segíteni. A buskomoróság, a gyűlölet mindjobban elhatalmasodott rajta s nemrégiben — e hónap első napjaiban — üldözési mániába esett. Már környezetét sem ismerle meg többé s legjobb barátjában is üldözőjét látta. A végső segítséghez kellett fordulni, a nagyvárad elmeorvóintézetbe vétette föl a megtört elméjű Bérczi Jánost a szerencsétlen-ségtől sujtott család.

— A miskolci primadonna-botrány. Megírtuk, hogy Bulyovszky miskolci főügyész helyettes, a rendőrség segédletével, nagy utcai tüntetést rendezett Kormos Ilonka primadonna mellett és ebbe a tüntetésbe belevonta az iskolai ifjúság nagy részét. A szerencsétlen diákok emiatt elvesztették a tandijukat. A miskolci újságok ennek kaposán élesen elítélték a botrány-okozó főügyész helyettes, aki e miatt „társadalmi mozgalmat” kezdeményezett a sajtó ellen. Ebbe az ügybe most — mint Miskolcra jelentik — beleszól a munkásság is. Vasárnapra népgyűlést hívnak össze, amelyen foglalkozni fognak a miskolci sajtónak a Bulyovszky-ügygyel szemben tanúsított magatartásával, állásfoglalásával. Együttal rámutatnak a miskolci rendőrség eljárására is. Tárgyalni fogják továbbá, hogy milyen álláspontot foglalt el a miskolci rendőrség a szocialdemokrata munkásság tüntető sé tájával és a Bulyovszky főügyész helyettes által rendezett éjjeli utcai tüntetéssel szemben.

— Huszárkapitány feleségéből utcai leány. A budapesti rendőrség ma este letartóztatott egy rendőri felügyelet alatt álló idősebb nőt, aki meglopta valamelyik vendégét. A nőről a rendőrségen rendkívül érdekes dolgok sütek ki. Kiderült, hogy a prostituált nő előkelő bécsi családból származik. Egy Müller nevű dúsgazdag optikus leánya, aki 1896-ban, 17 éves korában férjhez ment Alfonz Mayer von Airoth huszárkapitányhoz, aki akkor a 16-os huszároknál szolgált. Müller Helén — ez volt a leányneve — eleinte boldog életet folytatott daliás férjével s mindakettőn ösmert és közkedvelt tagjai voltak az előkelő társaságnak. Oly költséges életmódot folytattak azonban, hogy vagyonuk csakhamar eluszott. Ekkor aztán a kapitány idegen pénzhez nyúlt. Rövid idő alatt körülbelül kétszáz ezer koronát szerzett csalás és váltóhamisítás révén és a pénzzel nyomtalanul eltűnt. Magára maradt felesége a legsúlyosabb válságba jutott. Hogy az éhenhalástól megmeneküljön, rossz utra volt kénytelen térni. Elbukott, kifosztott, cifra utcai nő lett és belevesztett a főváros bűnös éjszakáiba. Talán soha nyilvánosságra nem jut a szomorú története, ha most össze nem ütközik a törvénnyel. Az elbukott nő az utóbbi időkben ugyanis rászokott az alkoholra. A minap részeg állapotban meglopta egyik vendégét, aki feljelentette a rendőrségen. Mayer Alfonz német előállították a főkapitányságon és kihallgatása után letartóztatták.

— A szabadító. Budapestről jelentik: Zank Kálmán gazdálkodó az ügyészség fogházában öt héten át lakótársa volt Bernát Józsefnek, aki mint bűnrészes Endesz Árpád kiszabadításában került oda vizsgálati fogságba. Bernát József elpanaszolta az ő nagy baját, melybe más ember miatt került, otthon várja menyasszonya, akit most akart feleségül venni, hátha a leány megújíja a várását.

Zank megvigasztalta:

— Nemsokára kiszabadulok innen, pajtás, — mondotta. — Olyan emberért, aki más szabadulásán dolgozott és ezért bebukott, elme- gyek akár a tűzbe is. Majd beszéllek a jegyeseddel, nem lesz semmi baj. Zank kiszabadult, meg is tartotta ígéretét, beszélt Bernát kedvesével, Ferenczi Julia gyári munkásnővel, aki a Szabolcs-utca 14. számú házban lakik, de bizony baj lett belőle. Zank azt mondotta a leánynak, hogy ő ügyészségi alkalmazott és módjában van Bernátot kiszabadítani. Ezért előbb csak 30 koronát kért és kapott is, de később váltókról és 200 koronáról beszélt. A leánynak most már gyanus volt a dolog, szólt ismerőseinek, akik azonnal felvilágosították, hogy ez a Zank egy szélhámos. A leány feljelentést tett és amikor Zank tegnap megjelent, hogy a pénzt átvegye, már detektívek várták, akik bekísérték a főkapitánysághoz, ahol letartóztatták.

— A nőgyógyászati klinikákon a Ferencz József keserűvíz a legkedveltebb hashajtó. — Sok ezer szenvedő áldja a természetes „Ferencz József” viz oly kíméletes tulajdonságait és elismeri, hogy sokkal kellemesebb, mint a ricinusolaj, vagy akár mely por és pirula. A valódi „Ferencz József” keserűvíz kitűnő tisztító hatását még folytatólagos használat mellett sem veszíti el, miáltal szintén lényegesen különbözik a közönséges hashajtószerektől. 251

— Testvérgyilkosság. Eperjesről írják: Liscsinszki József öszzevesztett bátyjával, Liscsinszki Pállal. A veszekedést hamarosan tetlegesség követte, s közben Liscsinszki József annyira méregbe jött, hogy 70 éves bátyját a földre teperte és balával háromszor-négyszer a nyakára vágott, úgy, hogy a szerencsétlen ember fejét majdnem egészen elvágta törzsétől. Liscsinszki Pál rövidesen meghalt. A gyilkos testvért elfogták.

— Kossak óász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Színházigazgató és ügynök. Budapestről írják: Amikor Vidor Pál halála után Mader Raoul átvette a Népszínházat, Mader a színház házi ügynökévé Kömley Gyulát szerződtette. A szerződés levélalakba volt formálva. Tartalma pedig úgy szólt, hogy a külföldi művészek és művésznők, továbbá a zenekari tagok kivételével a színház összes tagjaival csak Kömley közvetítésével köthető szerződés és minden egyes tag gázsija után 3 százalék provízió jár Kömleynek, amely összeget a pénztár a tagok fizetéséből levonja. A szerződés utolsó pontja így szólt: „Mader kötelezi magát, ha a színházat a bérleti szerződés lejártá előtt bárkinek átadná, gondoskodni fog arról, hogy ezen megállapodás az utódra nézve is kötelező legyen. Ezen szerződés érvénye addig tart, amíg Mader Raoul a színház bérletét bírja.” Az utolsó mondat természetesen hatálytalanította az előző mondat érvényét. Mader Raoul átadta a színházat a Nemzeti Színház ideiglenes céljaira, ami úgy történt meg, hogy lemondott a bérletről s a székesfőváros új bérleti szerződést kötött a kormányval. Erre Kömley Gyula elmaradt haszon címén 89.100 korona erejéig kártérítési pórt indított Mader Raoul ellen. A pörben a napokban volt a tárgyalás. A bíróság felperest elutasította keresetével azzal az indoklással, hogy amidőn Mader a bérletet foladta, a két fél között a szerződés érvénytelenné vált.

§ Ki lehet virilista? A közigazgatási bíróság nemrég döntött abban a kérdésben, hogy egy pénzintézet, mint jogi személy, bár legtöbb adót fizet, lehet-e virilista? A bíróság a kérdésre nemmel felelt. Az ítélet megokolása úgy szól, hogy a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállításánál, csak az ingatlan után fizetendő államadó vehető számításba. Miután a rimaszombati takarékpénztár, a gömörmezei nép- és hitelbank nem ingatlanok, hanem egyéb jogcímenek fizetik adójukat, őket, mint jogi személyeket a legtöbb adót fizetők névjegyzékébe felvenni nem lehetett.

§ Sikasztással és hamisítással vádolt jegyző. Évek óta húzódik már Pap Aurél volt gurbai jegyző bűnügye, akit az aradi királyi ügyészség több rendbeli hivatali sikasztással és közokirathamisítással vádol. Pap ellen az a vád, hogy a kezelésére bízott hivatali pénzekből több alkalommal sikasztott és hogy a sikasztásokat palástolja, az általa vezetett könyvekbe hamis adatokat írt. A mai tárgyaláson, amelyen Fábán Lajos törvényszéki elnök elnökölt, a vádolt mindent tagadott. Mivel a bűnügyben nagyon sok panaszt és tanút kell meghallgatni, a bíróság ma nem tudott végezni az anyaggal s az elnök a tárgyalás folytatását holnapra halasztotta.

Uj angol és francia női szabóság

Arad, Szabadság-tér 17.

Wittenberger H. és Jaczkó József cég alatt a drezdai tanfolyam bevégezése után, úgy a külföldön, mint Budapesten szerzett több évi tapasztalataim alapján a fenti cég alatt

női divattermet

nyitottunk, hol úgy az angol, mint a legdiszesebb francia toiletteket a legmagasabb ízlésnek megfelelően készítem. A minnek meggyőződéséről a tisztelt hölgyközönség szíves pártfogását kérjük.

Kiváló tisztelettel

Jaczkó József.

§ A pénzügyörök rágalmazója. Blaboli Frigyesnek szatós üzlete és italmérési engedélye volt Aradon a Borona-utcában levő helyiségében. Két évvel ezelőtt üzlethelyiségét más utcába helyezte át és ekkor megvonták tőle az italmérési engedélyt. Hiába folyamodott a pénzügyigazgatóságához, miniszterhez, elutasították. Haragjában a pénzügyminiszternek táviratot küldött, amelyben kérte, rendelje fel az iratokat Aradról, meg fog győződni, milyen szabálytalanul jártak el ügyében a pénzügyörök. Az aradi ügyészség rágalmazás vétsége oimén vádat emelt Blaboli ellen, akit ma a törvényszék száz korona fő- és 20 korona mellék-büntetésre ítél, de az ítélet végrehajtását a büntető novella értelmében felfüggesztette.

A VÉRSZEGÉNYSÉGET,

EZT AZ ALATTOMOS BETEGSÉGET meg kell szüntetni a SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ-val, mielőtt tulságosan elharapóznék.

Az arc megpirosodik,

megtelik és az életkedv visszatér mindazok meglepetésére, akik először használják a

SCOTT-féle EMULSIÓ-t.

Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izletessé és emészthetővé tett legtisztább alkatrészek, melyek a vérszegénységnek útját állják, képezik

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kérjük figyelembe venni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

világszerte ismertsikerének titkát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. Béla. Arad. Nem azonos. Akiről ön beszél, az nem hírlapíró, hanem zsaroló alak.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, február 16.

Amerika ¼-el magasabb. Készáru: Kínálat, vételkedv gyenge. 2000 mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Határtdő ártolyamok:

Az árak 50 kilogrammonként számoltva:

	Dél- árakat	2 órai árakat
Tengeri 1910. májusra	6.60—6.61	6.60—6.61
Buza 1910. áprílisa	13.82—13.83	13.81—13.82
Zab 1910. áprílisa	7.45—7.46	7.43—7.44
Rozs 1910. áprílisa	9.40—9.41	9.40—9.41
Buza 1910. októberre	11.63—11.63	11.60—11.61
Buza 1910. májusra	13.62—13.63	13.62—13.63
Rozs 1910. októberre	8.59—8.60	8.60—9.61

Zárul 5 órakor

Oszták hitelrészvény	—	—	675.25
Magyar hitelrészvény	—	—	81.50
Városi villamos vasúti részvény	—	—	325.75

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményesarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. február 16.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új ...	13.45—13.50
76 " " " " " " " "	13.50—13.55
77 " " " " " " " "	13.55—13.60
78 " " " " " " " "	13.60—14.65

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új ...	13.40—13.45
Rozs új ...	9.00—9.10
Arpa új ...	8.40—8.50
Zab új ...	6.60—6.65
Tengeri régi ...	5.45—5.80

Budapest kőbányai sörteskereskedelem.

— Febr. 16. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo grammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—450 kilogrammig — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 100—120 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 160—182 fillérig; közép páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 164—166 fillérig.

Sörteslétszám: február hó 13 napján volt készlet 22210 darab, február 14. napján felhajtott 42 darab, febr. 14 napján elszállított 258 darab, február 15 napjára maradt készletben: 22,805 darab.

A hízott sörtes üzlet irányzata változatlan.

Felelős szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1910. évi február hó 17-én:

Bérletszűnet.

Bérletszűnet.

G. Kertész Ella és Góth Sándor vendégfel-léptével:

Itt először:

Vigyázz a nőre.

Behúzat 3 felvonásban, 4 képből. Írta: Feydeau Georges. Fordította: Góth Sándor.

SZEMÉLYEK:

Courbois	Góth Sándor.	Adonis	Boda Ferenc.
Etienne	Delli Lajos.	Bibichon	Belinszky.
Pochet	Varnay Jenő.	Rendőrbiztos	Gerő János.
Van Pützebonn	Polgár S.	Polgármester	Kulcsár L.
A fejedelem	Leőve Leó.	Lili	G. Kertész E.
Krcsmárnád	Ditrői Mór.	Irén	M. Harmath J.

Kezdete este 7 óra fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Béla Simonyi-utca 1. szám, Szabadsg-tér mellett.)

Műsor 1910 február 17-én csütörtök

1. Angol boxoló verseny. — 2. Kellermann Anna, a kis uszóbajnoknő. — 3. Leopárdvadászat. — 4. Kerekas kocsolyázók. — 5. Belga lovaglóliskola Ippern en. — 6. Látogatás a párisi állatkertben. — 7. Motoros kocsók (voltturtek) verseny. — 8. Blackwood Jim, a Derby nyerő. — 9. Jegesmedve vadászat az északi sarkvidéken. — 10. Az 1909. évi glasgowi nagy akadályverseny.

Előadások délután ½ 6 órától kezdve.

Helyárak: I-6 hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

KIVILTTER.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen drága halottunk

Körösy Mihály

temetésén résztvettek s nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. ezúton mondunk szívvel jövő halás köszönetet.

Arad, 1910. febr. 16.

1037

A gyászoló család.

A fogak közt maradt ételmaradékok szétbomlásából minden ember szájában főként az éjjeli alvás alatt savak és rothadási mikrobiumok keletkeznek, melyek a fogakat megáradják. Ezek okozák a fogszuvasodást a szájbüzt és a kínos fogfájást. Semmiféle fogtisztító szer meg nem szünteti ezen bajokat oly gyorsan és biztosan, mint a Sztraka Menthol-fogszappan. Gyógyszertárakban és drogériákban ára 1 kor. Kapható: gutori Földes Kelemen ur gyógyszerárában, valamint Vojtek és Weisz urak droguériájában, Aradon. 12

HA

hull a haja
vagy
korpás a fejbőre

mint a legtokéletebb és biztos hatású szert, egyedül a világhírű

Dr. William Patterson-féle

American Hair-Petrol-t

használja.

Egy üveg ára 2 kor.

Főraktár

Arad és vidéke részére:

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Magyarországi vezérképvislet:

Barabás és Stefanovits, Budapest, Alagut-utca 5. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretségi híján

bázistársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszóra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

szőrt,
szongorát,
szőrt,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
lakást, stb.
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterületet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

mindeneket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

ARADI KOZLONY

kis hirdetési

rovátát használja.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók
és gyűrűk, aranyláncok, minden-
féle ékszereket ezüstneműeket ki-
váltak és vesznek. Farkas Streicher
Arad, Tökölly-tér 1. 508

48 éves intelligens

özvegy keresztény iparos önálló
jóforgalmu üzlettel és 20.000 ko-
rona értékű vagyona is van, ös-
meretség hiányában, komoly há-
zasság céljából 40-48 éves koru
nővel óhajt megismerkedni, ennek
megfelelő hozománnyal rendel-
kező nők pályázhatnak, de csakis
komoly ajánlatok vétetnek figye-
lembe, melyeket „Házasság” ci-
men a kiadóhivatal továbbít. 1036

Batthyányi-utca 10. sz. alatt

8 szobás modern lakás fürdőszoba
és gázvilágítással március 15-től
kiaúó. 1038

Rövid, világos zongora,

jó karban lévő, eladó. Zrínyi-utca
4/c. Gergely S. 1039

Keresek

6 éves kis leányom mellé egy
írni, olvasni tudó 13-14 éves
koru leányt, aki háztartás dolgai-
ban is segítene. Személyes bemu-
tatkozás: Eötvös-utca 18., föld-
szint. 1040

Emeletes bérház

forgalmas utcában, szőlős kertet
eladó. Tíz évig adómentes. Ára
40000 korona, 22000 korona amor-
tisatio átvehető. Befektetett tőke
tisztán 10%-ot hoz. Cím a kiadó-
hivatalon. 1042

Kereskedelmi akadémiát
végzett jó írásu fiatalember
helybeli részvénytársaságnál
azonnali alkalmazást nyer.
Irodaitendőiben jártas előny-
ben részesül. Írásbeli ajánla-
tok kor és családi állapot
megjelölésével a lap kiadó-
hivatalába „Tisztviselő Arad”
jelige alatt nyújtandók be.

Maculatura papír

kapható Pichler Sándor papirke-
reskedésében, Szabadság-tér 1. 939

Megjelent

Czánt H.: Téli Turisztika, Alpiniz-
mus és katonai szolgálat a hegy-
vidéken — turisták, alpinisták,
vadászok, erdészek és erdőőrök
használatára. 80 illusztrációval, 2
térképpel. A mű minden világ-
nyelven megjelent. Ára füzve 5
korona, kötve 6.50. Vidékre az
összeg és 20 fill. portó beküldése
ellenében küldöm. — Kerpel László,
könyv és papirkereskedése Aradon
Andrássy-tér 20 sz. Telefon 385.
525

Telefon 348.

Husserl Manó
bádogos

vizvezeték szerelő.

Javítások 161

olcsón és gyorsan.

Arad, Szt. Pál-utca 11.

Kiadó

Szabadság-tér 10. alatt egy nagy
üzlethelyiség, jelenleg Herbstein
Mór által bérelve. 950

Boltihelyiség

szép nagy kirakattal f. évi május
hó 1-ével kiadó Deák Ferenc-utca
30. sz. 1028

Természetes jég

szállítását waggonokban bármely
vasutálomásra elvállalja Jégtelep
Arad, Petőfi-u. 7a. Telefon 199 sz.
1015

Keresek

egy szerény házas kisasszonyt
cukrászdám részére. Wild Ferenc,
cukrász. 1027

Főtéri bolt kiadó

Andrássy-tér 8. számú házban.
Bővebb felvilágosítást ad az Aradi
Közlöny kiadóhivatala.

Kerestetik

szerény igényű francia kisasszony
3 gyermek mellé. A gyermekek
10, 6 és 5 évesek. Ajánlatokat
„Francia kisasszony” jeligével to-
vábbít a kiadóhivatal.

Jóforgalmu fűszerüzlet

átadó más vállalat miatt rögtön.
Cím a kiadóban. 1026

Javaszi divat album

utcai, házi toilette, costum, blous
és alj, valamint gyermek divat-
album. Összesen 700 divatképet
tartalmaz, a vaskos könyv ára K.
2-50. Kap-ható Ingusz I. és Fia
könyvkereskedésében Arad. And-
rássy-tér 16. és Weitzer János-utca.
Megjelentek az összes francia nagy
tavaszi divatlapok. 671

Lakatos műhely átvétel

Van szerencsém a n. é. közön-
ség szíves tudomására hozni, hogy
a volt Spanlang-féle

lakatos műhelyt átvettem.

Elvállalok szakszerű elkészítés-
sel mindennemű épület-lakatosmun-
kákat, ugyancsak takaréktűzhely-
ek, kutak, rácszatok és mérleg
javításokat legjutányosabb árak
mellett. Takaréktűzhelyeket raktár-
on tartok. 746

Költségvetéssel vidékre is kész-
séggel, díjtalanul szolgálók.

Főelvem a gyors és figyelmes
kiszolgálás.

Szíves pártfogásért ese ezve,
maradok kitünő tisztelettel

Pék István,

lakatos-mester.

Alkalmi vételek
és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legna-
gyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órás és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és bril-
liáns tárgyak a legmagasabb árban meg-
étetnek vagy más tárgyakra átcsereztetnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

1909. V. 238. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági kiküldött az
1881. évi LX. t.-c. 102. §-a ér-
telmében ezennel közhírré teszi,
hogy az esztergomi kir. járásbíró-
ságnak 1909. évi Sp. II. 133/3. sz.
végzése következtében Dr. Katona
Sándor ügyvéd által képviselt
Buzárovits Gusztáv esztergomi cég
javára 1000 K. tőke s jár. erejéig
1909. évi szeptember hó 6, 7, 8.
és 9-én foganatósított kielégítési
végrehajtás útján le- és felülfog-
lalt és 13021. kor. 68 fillérre be-
csült következő ingóságok, u. m.
házbutorok, gazdasági felszerelé-
sek, borok, pálinkák, cognacok,
órák, vadászfegyverek, ezüst evő-
készletek, ezüstgyertyatartók, har-
mónium, kocsik és löszerszámok
nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir.
járásbírósa 1909. évi V. 238/35.
számú végzése következtében 1000
korona tőkekövetelés, ennek 1909.
évi január hó 1-ső napjától járó
5%-os kamatai és eddig összesen
170 kor. 70 fillérben bíróság már
megállapított, költségek erejéig,

Magyar-Pécskán, a 164. számú
háznál leendő megtartására 1910. feb-
ruár hó 25. és következő napjainak d. e.
8 órája határidőül kitűztetik és ahhoz
a venni szándékozók ezennel oly
megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok ezen árveré-
sen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és
108. §-ai értelmében készpénzfizetés
mellett, a legtöbbet ígérőnek, szük-
ség esetén becsáron alul is el fog-
nak adni.

Amennyiben az elárverezendő
ingóságokat mások is le- és felül-
foglaltatták és azokra kielégítési
jogot nyertek volna, ezen árverés
az 1881. évi LX. t.-c. cikk 120. §.
értelmében ezek javára is elren-
deltetik

Kelt Pécskán, 1910. február hó
6. napján.

Imrik Aladár, s. k.

kir. bírósági kiküldött.

976

NB. Az érdeklődők további fel-
világosítást szerezhetnek Szath-
máry Gyula ügyvéd, mint zár-
gondnoknál Aradon, Boros Béni-
tér 10. sz. a.

Értesítés.

Van szerencsém igen tisztelt
váltóimot és a n. é. közön-
séget értesíteni, hogy

Arad, Boros Béni-tér 9. sz.

liszt, cukor, só, hüvelyes vetemé-
nyek és kenyérüzletet nyitottam.

Főtörékvésem leendő, hogy min-
denkor friss és jó áruimmal figyel-
mes kiszolgálás mellett igen tiszt-
elt váltóim minden igényét leg-
jobbán kielégítem. 1044

Szíves pártfogást kér
kiváló tisztelettel

Zabán János,

a Zeidler Rudolf és Társa cég volt
üzletvezetője.

Hal! Dunai eleven hal!

A mélyen tisztelt közönség-
nek van szerencsém tudomá-
sára adni, hogy a mai naptól
kezdve folyton lehet nálam friss

dunai halat

kapni és miután meg akarom a
mélyen tisztelt közönséget győ-
ződtetni, hogy olcsón csak ná-
lam lehet halat venni, tessék
pénteken reggel erről meggyő-
ződni. 1046

A Haltéren!

Tisztelettel

Schwartz Gábor,

halkereskedő

Szent Pál-utca 13. sz.

Vadász kávé.

Használt

ó l o m

megvételre keresetlik

